

Yazılı Çizili Çocuk Dergisi

1 Kasım 2022 Sayı: 11

KI PIR TI

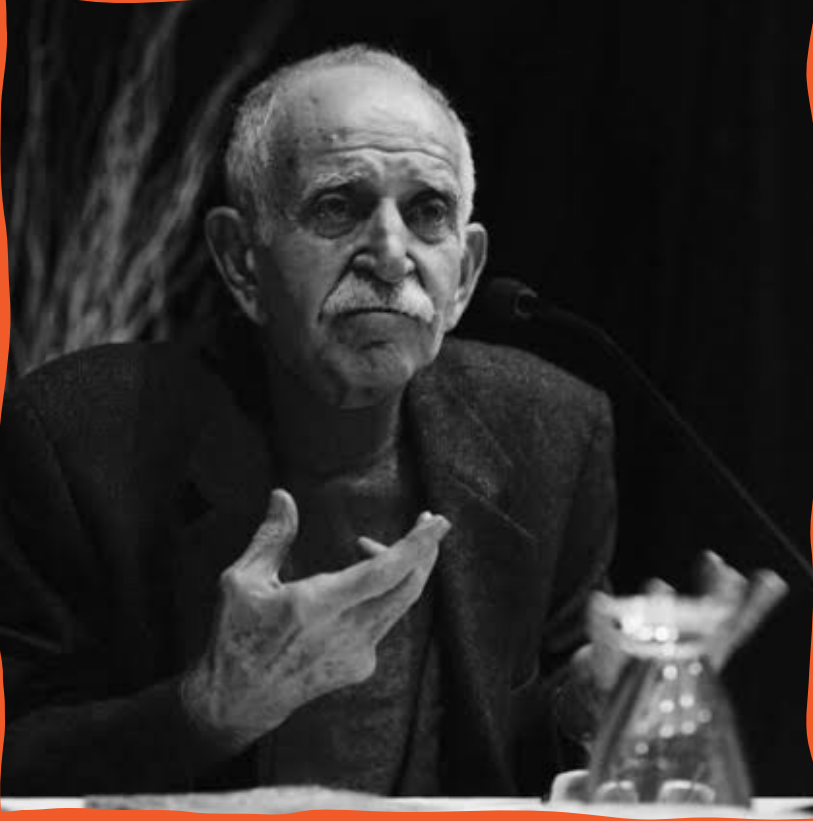
İki ayda bir yayımlanır

ISSN 2757-8739



Öykü • Masal • Şiir • Kitap • Bilim • Bilmece • Söyleşi

“Seher yeli ık dağlara Güneş topla benim için”



Ülkü Tamer

20 Şubat 1937 tarihinde Gaziantep’te doğdu. Lise yıllarında şiirleri edebiyat dergilerinde yayınlanmaya başladı. Şair, gazeteci, oyuncu ve çevirmenlik yönleriyle tanındı. 1950’li yıllarda ortaya çıkan İkinci Yeni Şiir Akımı’nın önde gelen temsilcilerindendir. Çevirdiği oyunların çoğu özel tiyatrolarca sahnelendi. Şiir başta olmak üzere öykü, anı, tiyatro oyunu, senaryo türlerinde eserler üretti. Yetmişin üzerinde kitap çevirmiş, şiir antolojileri hazırlamıştır. Bazı şiirleri tanınmış şarkıcılar tarafından seslendirildi. Toplumsal duyarlığı yansıttığı eserlerinde; çocukluktan, çocukluğa dair çağrışımlardan, tarihten ve doğadan beslendi. Sade ve akıcı bir dil ve uslûp geliştirdi. Yayınlandığı dönemde ilgi gören “Milliyet Çocuk Dergisi”ni çıkardı. “Çocuklara Genel Kültür”, “Ne Biliyorum”, “Hangisi Doğru”, “Tele Yunus” yazdığı çocuk kitaplarından bazılarıdır. Çeviri başta olmak üzere farklı dallarda ulusal ve uluslararası birçok ödül aldı. 1 Nisan 2018 tarihinde seksen bir yaşında aramızdan ayrıldı. Tıpkı o güzel şiirinde söylediğin gibi her gün topladığımız güneşle umutlarımızı çoğaltıp, içimizdeki çocuğu yaşatacağız büyük usta.

KIPIRTI

1 Kasım 2022

Sayı: 11

İçindekiler

Merhaba	5
Öykü İlknur Erdoğan.....	6
Söyleşi R. Başak Fındıkçıoğlu	8
Çekmece Ece Kanber	11
Kentin Renkleri Elif Çelebi	12
Deyimler Bulmacası Nalan Yılmaz.....	15
Yazmaca Filiz Gündoğan.....	16
Şiir Sultan Topçu	17
Öykü Özlem Yılmaz	18
Sen Bir Ağaç Olsan Dilek Yılmaz.....	20
Çizgiden Öyküye Hasan Karaca	23
Öykü Şebnem Demir	24
Kitaplığım Filiz Gündoğan.....	26
Şiir Nermin Ş. Kalyoncu	29
Fabl Yayla Boztaş	30
Masal Sevin Sezgin.....	32
Sanat Kurdu Bedia Korkmaz	34
Manzum Öykü Esen Soydan Can.....	36
Ekolojik Kıpırtılar Elif Bülbül.....	38
Şiir Ayşe Gündüz.....	41
Manzum Öykü Ersin Köseoğlu.....	42
Denemece Yayla Boztaş.....	44
Biliyor muydun? Sülbiye Yıldırım	46
Öyküyü Sen Tamamla Betül Kotan Atak	48
Araştırmaca Gülnaz Çağlayan	50
Kıpırdatan Haberler R. Başak Fındıkçıoğlu - Osman Torun.....	52
Oynamaca Burçak Temel.....	53

KIPIRTI

Yazılı Çizili Çocuk Dergisi

Yayın Kurulu:

Başak Fındıkçıoğlu

Dilek Yılmaz

Elif Bülbül

Esra Yazdıç

Filiz Gündoğan

Hasan Karaca

Nalan Yılmaz

Nevzat Süer Sezgin

Osman Torun

Sülbiye Yıldırım

Yusuf Çağlayan

Grafik Tasarım:

Hasan Karaca

İletişim:

kipirticocuk@gmail.com

Kıpırtı Çocuk Dergisi'nde

yayımlanan tüm eserlerin

sorumluluğu yazarlarına aittir.

Dergide yayımlanan yazılardan

kaynak belirtilmek koşuluyla alıntı

yapılabilir.

©2021, Yakın Kitabevi

Her hakkı saklıdır.

Yayınca: Yakın Kitabevi

İmtiyaz Sahibi: Levent Salıcı

Kıpırtı Çocuk Dergisi; Eksi 18

Edebiyat Topluluğu'nun katkılarıyla

hazırlanmaktadır.

ISSN 2757-8739

KI PIR TI

NEDEN VARIZ?

Evrensel değerlere ve haklara duyarlı, edebiyatın donusturucu gücünü kullanan, okuma ve yazma kültürünü teşvik eden, Türkçenin doğru kullanimini ilke edinen, edebiyat ağirlikli ve kolay ulaşilabilen, Eksi 18 Edebiyat Topluluğu'nun süreli yayini olarak tüm çocuklara ulaşmak için variz.

NASIL YAPARIZ?

Çocukların yaratıcı, eğlenen, sorgulayan, meraklı, heyecanlı, bilimsel duşunebilen ve hayal kurabilen bireyler olmaları için çalışıyoruz. Oğretmenler ve aileler yolu ile çocuklara ulaşıyoruz.



Merhaba

Yeni her zaman güzeldir değil mi? Yeni umutlar, yeni arkadaşlar, yeni elbiseler... Başına 'yeni' kelimesini eklediğimiz her şey içinde bir heyecan taşır. 2023 Ocak ayından itibaren derginiz Kıpırtı Çocuk'ta da yeni şeyler olacak ve eminiz çok seveceksiniz.

Peki yılın bu son sayısında Kıpırtı Çocuk'ta sizleri neler bekliyor merak ediyor musunuz? Haydi o zaman biraz bunlardan bahsedelim. Belki bu aralar hangi kitabı okuyacağına karar veremeyenler vardır aranızda. 'Kitaplığım' köşemizde harika beş kitap tanıtıyoruz, birini seçip okumaya başlayabilirsiniz. 'Araştırmaca' köşemizde "Haklarım ve Ben Bir Bütünü" diyoruz. Hak talep edebilmek için haklarımızı iyi bilmeliyiz öyle değil mi?

Geçenlerde bir düğme kaybolmuş. Arkadaşları onu arıyormuş. 'Öyküyü Sen Tamamla' köşemizde kaybolan düğmenin öyküsünün nasıl bir sonu olmalı diye düşünüyoruz. Bize yardımcı olup, sonunu siz yazar mısınız? Süslü Taktak'la Güçlü Gaga'yı daha önce duymuş muydunuz? Buyrun 'Fabl' köşemize ve sizi bu sevimli orman canlılarıyla tanıştıralım. 'Sanat Kurdu' köşemizde beş yaşında resim yapmaya başlayan bir Japon ressamla buluşuyoruz. Harika resimleri arasında dolaşıyoruz. 'Ekolojik Kıpırtılar' kıpırdanmaya devam ediyor ve doğa yolcuğunu hızla sürdürüyor. Bu sayımızda sabırlı tohumların yolculuğuna tanıklık ediyoruz.

"Biri bu tanıtım yazısını yazan yazarımızı durdurabilir mi lütfen! Yoksa tüm dergiye okuyucularımıza özetleyecek. Biraz da sürpriz kalsın."

Yukardaki sözleri söyleyen arkadaşlarım sanırım haklılar, sözü fazla uzatmayalım ve sizi Kıpırtı Çocuk'un on birinci sayısıyla baş başa bırakalım. Keyifli okumalar. Yeni yılda görüşmek üzere,

Kıpırtı Çocuk Yayın Kurulu



İlknur Erdoğan

TUT ANNE TUT ELİMİ TUT!

Off! Harfler kaçıyor, kaçıyor, kaçıyor...

Tut Elvin tut, harfleri tut!

Tutamıyorum, midembulanıyor. Kulaklarımda sinekler vızıldıyor.

Nefes nefeseyim. Bak başım da ağrımaya başladı, üstelik bir de kafamın içinde davulcu amca 'zonk zonk da zonk zonk!' diyor.

Ayrıca, arkadaşlarım alt satıra kaçan harflerime gülüyor. Bunları bir yakalayabilsen bizim attığımız topları da yakalarsın, diyorlar. Sınıf başkanı geldi defterime baktı 'eylence' olmayacak 'eğlence', olacak deyip yazdığım en güzel sözcüğün altını kırmızı kalemle çizdi.

Öğretmen, okumayı yazmayı biliyor diye ona kontrol ettirmese defterleri ne olacak sanki!

Oh, ne rahat! Kitap okumak ve öğretmene yardım etmek dışında bişeycik yaptığı yok.

Of of offfffff! Olmuyooorr olmuyooorr elim çok acıyor, parmaklarım küs gibi bana hiç yardım etmek istemiyor.

Ercan ne güzel yazıyor, onun tüm harfleri söz dinliyor hiçbir yere kaçmıyorlar ve ters dönmüyorlar. Keşke yanımda o oturmasa!

Kıpkırmızı yıldızlar uçuşuyor defterinde ve onları gördükçe benim karnım daha çook ağrıyor.

Annem beni biraz çalıştırsa ne iyi olur! Kepçe ve tencere benden önemli ve ben onu fokurdayan tencerenin buharından seçemiyorum.

Anneeeee neredesin? Biri söndürsün şu

tencerenin altını, ben annemi istiyorum!

Tut elimi ne olur anne!

Elimi tutarsan sınıftaki arkadaşlarım beni daha çok sevecek. Seniha öğretmenim beni daha çok sevecek veeee en önemlisi de ben bahçede daha çok oynayabileceğim.

Ne bana atılan topları ne de harfleri yakalayabiliyorum ne olacak bu böyle?

Anne sonra sen benle hiç top da oynamıyorsun, oynasan belki benim de yazım düzelecek. Okumak çooook güzel anne yazmak çooook kötü.

Ben anne olunca hep top oynayacağım kızım, sonra ben yokken onun eli acımasın diye bir makine icat edeceğim adına da 'kalemanne makinesi', diyeceğim. Bu makine uçan harfleri, kaçan harfleri teker teker toplayacak.

Ha bir de "Offff çok yoruldu!" deyip kendini attığı, onu taşımaktan şikâyetçi, inleyen, gıcırdayan, belki de ağlayan koltuğun üstüne atmayacağım kendimi. Koltukların da canı olabilir, annem bunu da hiç düşünmüyor.

Şöyle diyorum; 'Elvin sen de büyü anne ol, mutfağın kapısını kilitle, çamaşır makinesinin fişini çek, evdeki inleyen koltukları da tamir ettirmeyi unutma sakın ha! Belki kızınla evcilik oynarsın üzerinde.'





R. Başak
Fındıkçioğlu

AYDAN UYSAL

BU SAYIMIZIN KONUĞU DANSA GÖNÜL VERMİŞ VE YURT DIŞINDA ÜLKEMİZİ TEMSİL ETMİŞ OLAN AYDAN ÜNSAL. KENDİSİNE MERAK ETTİKLERİMİZİ SORDUK. BİZİ KIRMAYARAK SORULARIMIZI YANITLADI. MERAK EDİYORSANIZ İŞTE BAŐLIYORUZ...

Yoğun alıŐmalar ve seyahatleriniz arasında bize de zaman ayırdığınız için teşekkür ederiz. Sizi tanıyarak başlayalım. Kendinizi anlatır mısınız biraz?

Derginizde bana da yer verdiğiniz için ben size teşekkür ederim. Ben Aydan Uysal. Yaklaşık yirmi üç yıldır dans ediyorum. On beş senedir de dans eğitmenliği yapıyorum. Ege Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu Beden Eğitimi Öğretmenliği ve Spor Yöneticiliği bölümlerinden mezun oldum. ÇalıŐtıđım sanatçıların sahne gösterilerini düzenliyorum ve koreografilerini (adım tasarımcılığı ya da dans besteciliği Şeklinde) hazırlıyorum. Türkiye Breaking Milli Takım antrenörüyüm. Hem bireysel olarak hem de grubum Moonstar Family ile aktif bir Şekilde ülkemizi

temsilen yarışmalara katılıyorum. Dans etmenin diŐında, seyahat edip yeni yerler görmeyi, motosiklet kullanmayı, yazmayı ve ailem ve arkadaşlarımla vakit geçirmeyi çok seviyorum.

Birçok dans yarışmasına katıldınız ve en son Paris'te ülkemizi temsil ettiniz. Yarışmak heyecan vericidir. Şampiyon olmaksızın birçok kişinin hayalidir. Paris'teki süreci biraz anlatır mısınız?

Paris süreci benim için çok heyecanlıydı. Biraz da stresliydi açıkçası. Birçok değerli dansçının katıldığı bir yarışmada Türkiye Őampiyonu olup Paris'e gitmeye hak kazandım. Ülkemizi temsil etmenin sorumluluğu, aynı zamanda dünyanın en iyi dansılarıyla bir arada yarışıyor olmak, biraz korkutucu olsa da mükemmel bir histi.

Şampiyon olamadım belki ama edindiğim deneyim paha biçilemez. O dansçılarla aynı piste olmanız bile size mükemmel bir eğitim veriyor. Onlarla yaptığımız bu paylaşım o kadar özel ki. Yarışmadan sonra hep ‘daha iyi nasıl olabilirim?’ diye düşünüyorsunuz ve çalışmalarınızı bu yönde belirliyorsunuz. Aslında yarışmaların her biri tıpkı bir okul gibi.

Çeşitli reklam filmleri, klipler hatta sinema filmlerinde oynadınız. Oyunculuk mu, dans mı?

Dans benim kurtarıcım gibidir. İyi ya da kötü her anımda benimle olan ve bana güç veren en değerli dostumdur. O yüzden tabii ki dans daha ağır basıyor. Aslında ikisi (dans ve oyunculuk) birbirine çok benziyor. Dans ederken sözlü bir şekilde değil belki ama beden dilimizle, hareketlerimizle ve enerjimizle biz de bir hikâye anlatıyoruz. Bazen eğlenceli, bazen hüzünlü bazen kızgın vb. oluyoruz. Belki de bu yüzden oyuncululuğu da çok seviyorum. Çok zor ve çok eğitim gerektiren bir meslek tabii ki.

DANS BENİM KURTARICIM GİBİ. İYİ YA DA KÖTÜ HER ANIMDA BENİMLE OLAN VE BANA GÜÇ VEREN EN DEĞERLİ DOSTUM.

Sizi meşhur eden hareketlerden biri de sanırım başınızın üzerinde dönebiliyor olmanız. Bunu yapmayı nasıl başardınız? Hedeflediğiniz yeni figürler var mı?

Ha ha ha evet. Bazen dışarda beni görüp, tanıdıklarında “Aa! Sen o başının üstünde dönen kız değil misin?” diyorlar. Aslında görüldüğü kadar zor bir hareket değil ve çok zevkli. Ben küçükken hep başımın üstünde durmuşum. Annemler anlatırlardı. Sanırım o yüzden hareketi çok kolay yaptım.



Yapmak istediğim tabii ki çok hareket var ama gerçekten zaman ayırmak gerekiyor. Bu hareket başta olmak üzere dans etmeyi nasıl öğrenebiliriz?

Kesinlikle iyi bir eğitimle çalışırsanız, en temelden alacağınız eğitimle, çok rahat dans edebilirsiniz.

Dans kariyeri düşünenler neler yapmalı? Eğitim süreci nasıl oluyor? Bu mesleği yapabileceğimiz alanlar nereler?



Dansta kariyer düşünüyorsanız ona gerçekten zaman ayırmanız gerekir. Sosyal medyada bazen görüyorum dansın tekniğini bilmeden ya da yeterince o dans için araştırma yapıp, kendini o yönde geliştirmeye çalışmadan, ben artık çok iyiyim diyen kişiler var. Belki bir süre o şekilde tutunabilirsiniz ama bir zaman sonra gerçekten bu işe gönül verip kendini geliştiren kişiler bir yerlere varacaklardır. Lütfen iyi bir eğitim alın ve yaptığınız şeye hâkim olun. Ben sadece bir hareket için aylarımı verdiğimi biliyorum. Siz onun için ne kadar çok vakit ayırırsanız o da size o şekilde güzel dönecektir. Yani gerçekten emek vermeniz gerekir. Sanatçılarla dans edebilir, onların koreografi olabilirsiniz. Aktif dans edip yarışmalara girip milli sporcu olabilirsiniz. Dans eğitmenliği yapabilirsiniz. Kendi ekibinizi kurup, kendi müzikal gösterilerinizi hazırlayıp, projeler oluşturabilirsiniz.

Farklı dans türleri olduğunu biliyoruz. Hip hop, tango, halk dansları... Siz hangi tarz dansları biliyorsunuz? Bunlardan hangisi daha çok seviyorsunuz?

Halk dansları, Hip Hop, Breaking, Popping, Locking, House, Waacking, Voguing, Salsa, Dance Hall hepsini çok seviyorum; ama en çok sevdiğim Hip Hop ve Breaking. Pasadoble ve Flamenko öğrenmeyi çok istiyorum.

Oooo ne kadar çok dans türü varmış! Bu keyifli sohbet ve bilgi paylaşımları için teşekkür ediyoruz. Başarılar diliyoruz.





Ece Kanber

Çekmece



SİNEK

Zamanın içinde dönüp dururum
Kimi söyleyen, arar bulurum
İşte şimdi başlıyor hikâyem
Bilin bakalım, kimim ben?
Antik kuntik zamanların birinde
Sinekler Ülkesi'nde
Bir sürü sinek yaşarmış
Güz Sineği, gözlerde
Mavi Sinek, mavi çöplerde
Salkım Sineği, pencerelerde
Altıngöz ise bitkilerde gezermiş.
Hepsi ne yaptığından emin
Her biri pek çetin ve toplarken besin
At Sineği çıkagelmiş
Onu kimse sevmezmiş
Sorduğu garip sorularla
Sineklerin tepesini attırırirmiş.
O geldiğinde hep şu şarkıyı söylerlermiş:
“Sokaklarda uçar aylak aylak
Her yere konar yalın ayak
Çenesi hiç durmaz, sürekli lak lak
Sen boş işe yararsın ancak.”
At Sineği hiç aldırılmaz
Sormaya devam edermiş.
Dermiş ki:
“Kendinize sorun: Ben kimim?
Neler gördüm, neler öğrendim?
Hep doğru mu söyledim yoksa yalan var
mı dilimde?
İyilikten başka neler var zihnimde?”
Sinekler bu soruların hiçbirine

Tam bir cevap veremeyince
Yine sinirlenip soluğu
Mahkemede almışlar.
Sözcüleri konuşmuş:
“İşimizi yapamıyoruz Sayın Sinek
Bu şikâyet değil, bir istek
Kovun bunu yüce ülkemizden
Adı bile düşün dillerimizden.”
Yargıçlar düşünmüş, haklı bulmuşlar
Bizimkini yanlarına çağırılmışlar:
“Sen artık bizden değilsin
Bundan sonra insan olarak hayatına
devam edersin
Haydi söylesin aynı anda herkes:
At Sineği, olsun Sokrates!”
Bir anda kolları bacakları büyüdü
Kıl gibi eller beş parmağa bölündü
Kafası kocaman, kalbi büyük
İnsana dönüştü çünkü küçük
Hiçbir şey demeden aldı başını gitti
“Sokrates”
İnsanlar Ülkesi'ydi yeni adres
Belki onlar beğenirdi sorularını
Sayesinde bulurlardı iyi yaşamının sırrını
Kim bilir?
Ben biliyorum çünkü;
Zamanın içinde dönüp dururum
Kimi söyleyen, arar bulurum
İşte şimdi bitti hikâyem
Bilin bakalım, kimim ben?



Elif Çelebi

İçi Dışında Bir Sanat Merkezi



Vücudumuzda damarlara, binalarda borulara ihtiyaç var!

Birkaç dakikanızı ayırıp yakın çevrenizdeki bir binaya bakın. Elektrik, su, doğalgaz ya da havalandırma borularını görebiliyor musunuz? Vücudumuzdaki -hayati önem taşıyan- solunum, dolaşım, sindirim ve boşaltım sistemleri gibi binaların da -olmazsa olmaz- tesisat sistemlerine ihtiyacı var. Bir insana baktığımızda hiçbir sistemi çıplak gözle göremediğimiz gibi,

bina duvarları içine gömülen bu tesisat borularını da göremeyiz. Tabii bazı istisnalar hariç... Tıpkı Fransa'nın başkenti Paris'te bulunan Centre Pompidou'nun tüm tesisat borularının binanın dışında yer alması gibi...

“Büyük bir şehir oyuncağı”

Paris'in çarpıcı binası Centre Pompidou'nun mimarlarından olan Renzo Piano, içini dışarı açan bu binayı “büyük

bir şehir oyuncacı” olarak tanımlamış. Tüm cephesi renkli borularla kaplı olan binanın “beklenmedik bir şekilde Paris’in kalbine inen bir uzay gemisi” olduğunu söylemiş. Bulduğu çevrenin tarihi dokusuna uymayan renkli sanat merkezi, yapıldığı dönemde oldukça eleştirilmiş. Günümüzde ise tesisat borularını cesurca sergilediği için ilgi toplamaya devam ediyor.



Peki borular neden dışarıda ve renkli?

Yaşam koşullarımızı iyileştiren tesisat boruları, karmaşık görüntüleri yüzünden genellikle gizlenir. Kapatılmaya çalışılırken de çok yer kaplarlar. Bir düşünün... Hem çok sayıda tesisat borusuna hem de büyük iç mekânlara ihtiyacımız varsa, ne yaparız? İşte size sorun çözmek için bir fırsat! Eminiz, binlerce öneriniz olacaktır. Centre Pompidou’da bu sorun bakın nasıl çözülmüş: Binanın iç alanlarını özgürce kullanabilmek için sanat merkezinin yapı işleyişi tersine çevrilmiş. Yani gerekli olan tüm mekanik sistemler, parlak renkli tüplerle yapının dışına taşınmış. Her bir sistemi ayırt etmek içinse borular farklı renklere boyanmış:

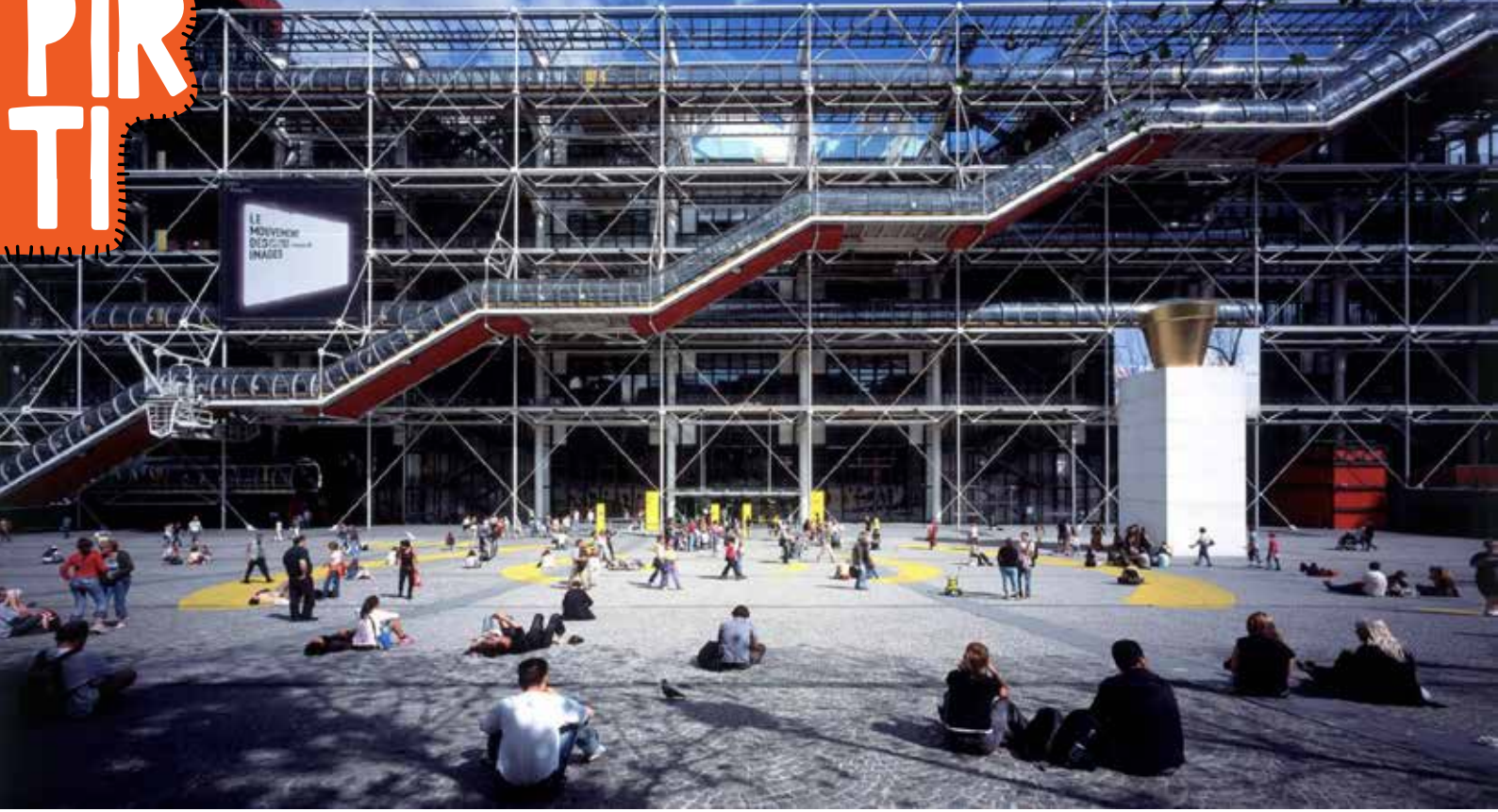
- Havalandırma sisteminin boruları mavi,
- Sıhhi (temiz su-pis su) tesisat ve yangın kontrol boruları yeşil,



- Elektrik kablolarını taşıyanlar sarı ve turuncu,
- Merdiven, asansör ve bina genelinde insanların hareketini sağlayan sistemler ise kırmızı olarak belirlenmiş. Böylece bina oldukça büyük iç mekânlara sahip olmuş.

Hayaller, gerçekler...

Dönemin başkanı Georges Pompidou ve eşi Claude, Centre Pompidou’nun; müzik, resim, kütüphane, araştırma, sinema, dans, tiyatro ve müze gibi farklı kültür sanat dallarının buluşma yeri olmasını hayal etmiş. Buranın, sanatçıların halkla sohbet edebileceği bir merkez olmasını istemiş. Tamamlandığı günden bu yana, yüz elli milyondan fazla ziyaretçiye sahip olmasıyla sanat merkezi bu hayali gerçekleştirmiş gibi gözüküyor, ne dersiniz? Günümüzde merkez, Avrupa’daki en büyük modern sanat müzesi ve Paris’in en önemli kültürel simge yapılarından biri olarak anılıyor.



Hadi hayal edelim!

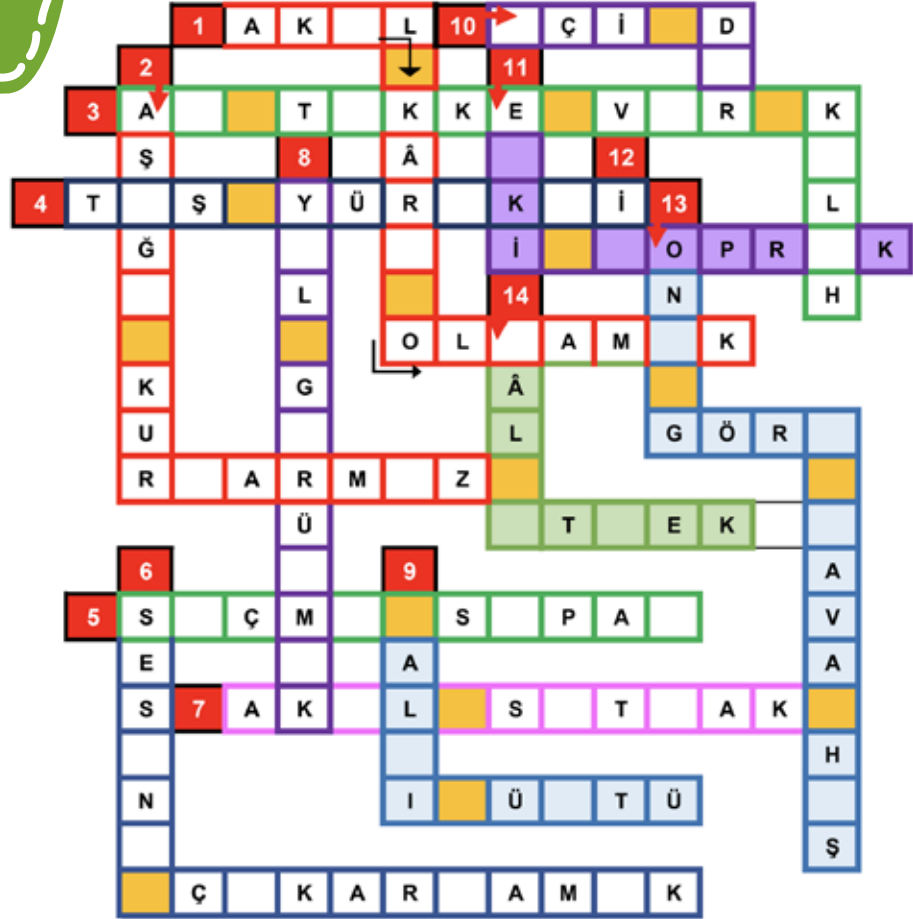
Bulduğunuz şehrin tam ortasına bir bina yaptığınızı düşünün. Sizin çarpıcı tasarımınız nasıl görünüyor? Taşıyıcı sistemi (kolon, kiriş) duvarlardan mı taşıyor? Yoksa bazı duvarlar şeffaf da içerisi tamamen görülebiliyor mu? Belki de binanız havada asılıdır ve elektrik, su, haberleşme gibi ihtiyaçlarını gökyüzünden karşılıyordu, kim bilir? Arkadaşlarınızı şaşkına çevirecek fikirlerinizi @kipirticocuk etiketiyle paylaşabilir, hayallerinize bizi de ortak edebilirsiniz. İyi eğlenceler!





Nalan Yılmaz

Deyimler Bulmacası



- 1- Akıllı, dengeli ve ölçülü bir kişinin yapacağı iş olmamak.
- 2- 1) Daha ucuza satılırsa zarar eder. 2) Daha aşağı bir durum ve yaşayışı kendine layık görmez.
- 3- 1) Bir mesele üzerinde uzun çekişmelerden sonra. 2) Senli benli, samimî dostluğu sürdürerek.
- 4- Hiç acıma hissi taşımayan, merhametsiz.
- 5- Gereksiz, mantıksız, tutarsız (söz).
- 6- Düşündüğünü söylememek, bir şey dememek.
- 7- Karşısındaki bir şey düşünememiş gibi, ona yol göstermeye, kendi düşüncesini ona aşlamaya çalışmak.
- 8- Bir yere gitmek, yolculuk etmek gerektiği anlaşılacak.
- 9- 1) Olup olacağı. 2) En son olabileceği. 3) Hepsi.
- 10- Bir iş üzerinde uzun boylu uğraşmaktan sıkılan, beklemeye dayanamayan.
“İçi tez”, “Canı tez”, “Tez canlı”.
- 11- Yaşlı olduğu halde dinçliğini koruyan kişi.
- 12- İtmekten emir.
- 13- Öyle de olsa böyle de olsa onun için fark etmez. Yeğlenecek tutumu başkaları düşünsün.
- 14- 1) Kendisinin olmayan şeyi kendininmiş gibi göstermek ya da kendi malları arasına katmak.
2) Bir şeyi şu kadar para ile yapmış ya da sağlamış olmak.



Filiz Gündoğan

AKLIMDAN GEÇENLER



Pencereden baktım ve gördüklerime inanmadım.

En az beş tane farklı tahminde bulun.

- 1-.....
- 2-.....
- 3-.....
- 4-.....
- 5-.....



SİHİRLİ BİR KALEMİN VAR. NE YAPABİLİRSİN VE NASIL KULLANIRSIN? DÜŞÜNCELERİNİ YAZ.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....



Sultan Topçu

Şiir

NE OLMUŞ YANİ

Çamurlu ellerimi elbiseme sürmüşüm,
Dondurmalı ağzımla kardeşimi öpmüşüm,
Misafirlerden önce sofraya oturmuşum.
Artık çocukluk yokmuş
Koca adam olmuşum.

Ben daha doymadım ki sokakta oynamaya,
Anneciğimin koinunda uykulara dalmaya,
Büyümeek istemem ki bunlar olmayacaksa,
Niyetliyim aslında biraz çocuk kalmaya...





Özlem Yılmaz

MAVİ FLÜT

İstemese de erkenden uyandı. Elini yüzünü yıkadı. Kıvrık saçlarını güzelce taradı. Aynaya baktı. Yüzündeki çiller hareket etmeye başladı birden. Kimi onu itelemeye kimi saçını çekmeye kimi onunla alay etmeye koyuldu. Çocuk çiller bir orkestra oldular sonra. Dünyanın en çirkin müziğini yaptılar. Kulaklarını tıkadı Aron. Müziği dinledikçe küçülüyordu adeta.

Odasına gidip flütünü çalmak istedi hemen. Kendisini üzgün ya da mutlu hissettiğinde sarıldığı ilk şey flütüydü. Tuvaletten koşarcasına çıktı. Dar, karanlık, rutubet kokulu bir koridora geldi. Oysa geniş, aydınlık, çiçek kokulu bir hole gelmesi gerekiyordu. Hatırladı. Hatırladı birden artık evinde olmadığını. Flütünü savaştan kaçarken yanına alamadığını...

Burası yeni eviydi ama Aron taşındıklarından beri kendisini hiç evinde gibi hissetmemişti. Rutubet kokusunu delen "Cızzz" diye bir ses yükseldi. Ardından yumurta kokusu karanlığı aşip burnunun deliklerinden içeri girdi. Annesi en sevdiği şeyi pişiriyor olmalıydı. Her şeyi unutup mutfağa daldı. Taze ekmeğini bana bana yumurtasını yiyecekti. "Biraz yaktım galiba," dedi annesi. Dalgındı. Hiç ses etmedi Aron. Sofraya oturdu. Bayat ekmek elinde ufalandı. Hızlıca yedi yanmış yumurtayı. "Yanmasaydı belki azıcık olsun kendimi evimde hissederdim," diye geçirdi içinden.

Ateş tadını değiştiriyordu her şeyin. Bazen güzelleştiriyor, bazense çirkinleştiriyordu.

Yanmaksız hiçbir şeye iyi gelmiyordu. İhlamur kokulu memleketi de günden güne yanıyordu. Kara, kapkara bulutlar yeri göğü sarıyordu. Korkunç, çirkin bir canavara dönüşüyordu.

Ailesiyle kaçmış olsa da akli hâlâ oradaydı; o güzel topraklarında, arkadaşlarında, bisikletinde, mavi flütünde... Bulutlar bir gün beyazlayacak mıydı? Korkunç, çirkin canavar yok olacak mıydı?

İsteksizce hazırladı çantasını, düştü okul yoluna. Ağır aksak attı adımlarını. Sirtında kocaman bir kaya taşıyor gibiydi. Boynu bükük yürüdü. Sonunda vardı okuluna. Geç kalmıştı. Yavaşça sınıfının kapısını çaldı. "Git," sesini duyunca çekine çekine içeri adımladı. Aron'un adım atmasıyla Ahmet'in sinsi bakış atması bir oldu. Her fırsatta saçını çekip rahatsız edeceğinin işaretiydi bu bakışlar. Ali'ye elleriyle havada noktalar çiziyor, çilleriyle alay edip duruyordu. Aron, gözlerini kaçırdı onlardan. Sadece öğretmenine bakmaya çalıştı. Mahcup bakışlarıyla özür diledi.

Öğretmeni Aron'a yerine oturmasını işaret etti. Onunla pek fazla konuşmuyordu. "En azından arada saçımı okşuyor, defterim boş olduğunda bana hiç kızmıyor," diye düşündü Aron. Öğretmeni kaldığı yerden anlatmaya devam etti. Aron birkaç bildik sözcük bulunca hafiften seviniyordu. O birkaç sözcük de anlamını yitiriyordu bir dirsek dürtmesiyle, arka sıradan gelen bir tekmeyle. O küçük küçük sevinci de kursağında kalıyordu.

Aron pek fazla Türkçe sözcük öğrenememişti.



Ahmet'le Ali'nin "Saçları havalı, pantolonu yamalı," sözleriniyse çoktan ezberlemişti. Hele teneffüs olduğunda bazen neredeyse sınıfın yarısı bağıra çağıra eşlik ediyordu onlara. Flütünü çalıp bu çirkin müziği yok etmek istiyordu o zamanlar Aron. Flütünü çalacak, bir dağ gibi büyüyecekti. O dağda yemyeşil ağaçlar olacaktı. Bembeyaz kuşlar gökyüzüne kanat çırpacaktı. Oysa flütü yoktu, küçülmeye başladığını hissetti yine Aron.

O gün okuldan eve dönerken sırtındaki kaya parçası daha da ağırlaşmıştı. Boynu daha da bükülmüştü. Pantolonundaki yamalar umurunda bile değildi. Kalbini kıran arkadaşlarının hor gören davranışlarıydı. "Keşke kalbim de pantolon gibi yamalanabilse" diye düşünerek evi olmayan evinin yolunu tuttu Aron.

Eve vardığında annesi yalnızdı, "Yarın işe başlıyor baban," dedi biraz neşelenerek.

Az sonra kapı çalındı. Aron kapıya koştu. Babasının elinde mavi bir flüt vardı. Flüte baktı Aron. Babasına ve flüte... Gözleriyle teşekkür etti. Son zamanlarda gözleriyle konuşmakta ustalaşmıştı ne de olsa... Usulca aldı eline mavi

flütünü. Çalmaya başladı. O çaldıkça dar koridor genişledi. O çaldıkça karanlık aydınlanmaya başladı. O çaldıkça rutubet kokusu bahar çiçeklerine dönüştü. O çaldıkça kalbine renkler, kokular doluyordu.

Aron o gece mavi flütüyle yatağına girdi. Rüyasında çilleri hareket ediyor, onu sevip okşuyordu. Bir orkestra olup dünyanın en güzel müziğini yapıyordu. Bembeyaz kuşlar melodileri gagalarına alıp grili, karalı bulutların içine giriyorlardı. Karanlıklar küçülüyordu. Aron büyüyordu.

Sabah çok güzel uyandı Aron. Mavi flütünü sevdi. Çantasına koydu. Elini yüzünü yıkamaya gitti. Buz gibi suyla iyice ayıldı. Aynaya baktı. Çilleri hareket eder gibi oldu ki "Dur," dedi Aron, "Durun, hepiniz durun."

Mutfığa annesinin yanına gitti. Birkaç lokmayı mideye indirip koşar adımlarla okul yoluna koyuldu. Herkesten önce gelmişti gri bahçeli okula. Sırtını dayadı bir duvara ve flütünü çalmaya başladı. O çaldıkça gri duvarlar renklendi. O çaldıkça öğrenciler renklendi. O çaldıkça bakışlar değişti.

Sen Bir Ağaç Olsan



Dilek Yılmaz

NANE LIMON KABUĞU
BİR DE HATMI ÇİÇEĞİ

Beyaz hatmi çiçeği.

Doğayı izlemek ne kadar keyiflidir. Doğada insanı şaşırtan, kendine hayran bir düzen vardır. Her çiçek ne zaman açacağını, her ağaç ne zaman meyve vereceğini bilir. Tabiat sonsuz bir döngü sarsılmaz bir denge içindedir. 'Döngü' ne midir? Gecenin ardından gündüzün gelmesi ve bunun defalarca tekrarlanması bir döngüdür. Mevsimlerin yıl boyunca art arda

gelmesi ve bunun tekrarlanması da bir döngüdür. Benim Kıpırtı Çocuk'un her sayısında bir ağaçtan bahsediyor olmam da sanırım bir döngüdür. İşte doğa bu dediğim bu şeyi içinde taşır. Bu konu da nereden çıktı diyorsunuz değil mi? Anlatayım...

Bu yazıyı yazacağım hafta bir sabah 'yeni ağacım hangisi olsun?' diye düşünüyordum. Kafam sorularla meşgulken yürümeyi severim. Biraz fazla düşünmüş ve epeyce yol almışım, tabanlarım ağrıyınca fark ettim. Şanslıydım hemen yakınımda bir park vardı. Demir kapısından içeri girdim. Parkın girişine doğru yürürken renkli çiçeklerle süslü dalları yollara kadar sarkmış bir ağaç karşılamıştı beni. Önce çok dikkat etmemişim. Bir banka oturdum ve çevreyi seyretmeye başladım. Bir de ne göreyim, parkın her yanında o ağaçtan var. Çiçekleri çok tanıdık geldi, bunlar çocukluğumdaki 'hatmi'lerdi.

Telefonumda harika bir uygulama var. Emin olmak için çiçeklerin fotoğrafını çekip ona gösterdim, "Evet, haklısın," dedi uygulama. Bu ağaçlar, Hatmi ağaçlarıydı. Parka giden yolun başında lila, parkın içinde beyaz ve pembe çiçekli olanlarından vardı. Yazın son ayın olan



Parkları süsleyen pembe çiçekli hatmi ağacı.



Barış Manço

Ağustos'u renkleriyle şenlendirmişlerdi. Sanki bir masal diyarındaydım ve ağaçlardan renkli pamuk şekerler sarkıyordu. O kadar mutlu olmuştum ki anlatamam. Yorgunluğumu unutmuş, bir şarkı mırıldanmaya başlamıştım:

Nane, limon kabuğu, bir güzel kaynasın aman
Ha ha ha ha ha içine hatmi çiçeği, biraz
çörek otu katasın aman
Ha ha ha ha ha hatta biraz tarçın, bir
tutam zencefil aman
Ha ha ha ha ha bin derde deva geliyor,
biraz daha sabret güzelim
Ha ha ha ha ha hapşu
Çok yaşa
(Sen de gör)
Rahat ve iyi yaşa
Sen tedbirini al, önünü kış tut, bırak
yine yaz gelsin
Çoğu zaman hesap çarşıya uymaz sonra
dizini döversin

Bilmem duydunuz mu bu şarkıyı. Barış abiden. Bizim çocukluğumuz onun bu her konuyla ilgili eğlenceli şarkılarıyla geçti. Sonra işte yukarıda bahsettiği şu 'döngü' meselesini düşünmeye başladım. İlkbahar, yaz ve sonbahar. Her çiçek sırayla açıyordu. Sanki her biri diğerinin zamanına saygı duyuyor, kendi sırasının gelmesini bekliyordu. Ağaçlar da öyle. Aslında ben bunu yıllardır gözlemliyordum ama hiç farkında değildim. Doğanın hiç değişmeyen ve düzen içinde devam eden bir döngüsü vardı.

Mesela hatmi ağacı çiçeklenmek için yazın son aylarını bekler. Sonra insanlar bu çiçekleri toplar, kurutur ve kışa hazırlık yapar. Çünkü Barış Manço'nun şarkısında da dediği gibi hatmi çiçekleri soğuk algınlığına çok iyi gelir. Çiçek açma zamanı da onun için sonbahardan hemen öncedir. Bunu



Mor çiçekli hatmi

her yıl aynı zamanda yapar ve kendi döngüsünü tamamlar.

Peki acaba hatmi ağacının bu güzel çiçeğinin faydası sadece soğuk algınlığına mıydı? Merak ettim ve sizin için araştırdım. Hatmi çiçekleri tıpta birçok alanda kullanılan şifalı bir bitkiymiş. Çayı kuru öksürüğü kesmeye yardımcı oluyormuş. Aynı zamanda hazımsızlığı ve gaz sancılarını giderme konusunda da oldukça faydalıymiş. Doğal bir ağrı kesiciymiş. Vücutta oluşan iltihapların kurutulmasında çok etkiliymiş. Liste böyle uzayıp gidiyor. Zaten biliyorsunuz ilaçların birçoğu doğadaki bitkilerden faydalanılarak üretiliyor. (..ama ben yine de bir yerim ağrıdığımda ya da bir rahatsızlık hissettiğim de mutlaka bir doktora gider ve onun tavsiyelerini uyarım. Siz de öyle yapın!)

Kasım sonbaharın sonu Aralık da kışın başlangıcı. Eminim ufak tefek hapşirmalar, öksürmeler başlamıştır.



Barış Manço

Açın telefonunuzdan Barış abinin şarkısını geçin büyüklerinizin yanına. Onlar da size kaynatıversinler şifalı bir çay. Şimdiden afiyet, şifa olsun.

Not: Bu arada geleneksel sorumuzu sormadan gitmeyelim: Eğer siz bir ağaç olsanız rengarenk çiçekleriyle insanlara şifa dağıtan bir hatmi ağacı olmayı ister miydiniz?

Unutmadan son not: Barış Manço'dan bahsetmişken, eminim çoğunuz biliyorsunuz ama henüz duymamış olanlar için kısaca tanıtayım. Kendisi şarkıcı, söz yazarı, besteci, program yapımcısı ve oyuncudur. Dillerden dillere dolaşan onlarca şarkısı vardır. Arapça, Bulgarca, Felemenkçe, Almanca, Japonca, İngilizce, Fransızca gibi pek çok dile çevrilmiştir. Dünyanın pek çok yerini gezip bu gezilerinden televizyon programı yapmıştır. Uzun saçları ve uzun bıyıkları, ellerinin her bir parmağına taktığı kocaman yüzükleriyle bilinir.



Hasan Karaca

Çizgiden Öyküye

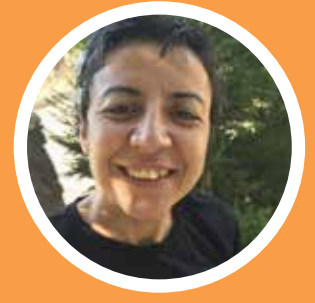
Bu Resmin Öyküsü...

**Resimlerin öyküsü olur mu?
Evet, hem de sayamayacağımız kadar...**

Düşünsene... Acaba ressam eserini neyi hayal ederek çizdi? Peki ya sen, öğretmenin, en yakın arkadaşın, hiç tanımadığın çocuk, şoför abla, aşçı amca ve aklına gelebilecek milyonlarca insan ne düşünür bu resmi görünce? Her biri baktığında farklı duygular hissetmez mi?



Dikkatlice bak bakalım, yukarıdaki resim hayal gücünde neleri kıpırdattı? Dilersen bunlara zaman, mekân ve istediğin karakterleri ekleyerek hikâyeni genişletebilirsin. Yazdığın öyküyü @kipirticocuk etiketiyle sosyal medyada paylaşarak kıpırtılı hayallerine bizi de ortak etmek ister misin?



Şebnem Demir

ŞEKER DAĞI KİMİN?

Kahverengi bahçe karıncası birlikleri bütün gün yiyecek arayarak dolaşmıştı. Kış yaklaşıyordu ve yiyecek bulmak çok zordu. Tam geri dönmeye karar vermişlerken öncü birliklerden haber geldi. Büyük çınar ağacının dibinde dev bir şeker dağı vardı.

Bu haberle karıncalar hızlandı. Çınar uzakta değildi. Onlar ağaca yaklaştıkça şeker dağı uzaktan görünmeye başladı ve giderek büyüdü, büyüdü.

Sonunda hedefe iyice yaklaştıklarında kahverengi karıncaları bir sürpriz bekliyordu. Karşı yönden bir siyah bahçe karıncası kolonisi geliyordu. İki taraf da birbirini görünce hızlandı ve aynı anda dağın eteklerine vardı.

“Hemen burayı terk edin. Şeker dağına önce biz gördük!” diye bağırdı kahverengi lider. “Asıl siz gidin. Şeker dağı bizimdir!” diye karşılık verdi siyah lider.

“Savaşa hazırlanın!” dedi kahverengi lider. Bütün işçiler donup kaldı. Ona en yakın duran kahverengi işçi titrek sesle,

“Savaş mı? Ama biz sadece işçiyiz. Savaş nedir bilmeyiz,” dedi. Liderleriye, “Size savaşa hazırlanın dedim!” diye daha yüksek sesle bağırdı.

O sırada karşı tarafta, “Sıkı durun! Şeker dağına onlara bırakmayacağız!” diye bağırdı siyah lider. Bir siyah işçi çekinerek,

“Efendim bu şeker dağı çok büyük. İki koloniye de yeter. Neden savaşıyoruz?” diyecek oldu. Lider öyle bir bakış fırlattı ki zavallı neye uğradığını şaşırıldı.

İki lider birliklerinin önünde birbirine öfkeyle bakarak bir süre durdu ve aynı anda bağırdı,

“İleri! Saldırın! Şeker dağı bizimdir onlara bırakmayın!”

Karıncalar hiç kıpırdamadı. Bu kocaman şeker dağı için neden savaşmaları gerektiğini anlamamışlardı. İki lider tekrar ve daha yüksek sesle bağırdı,

“Saldırın dedim! Durmayın, acımayın, saldırın.” Bu bağırışlar üzerine birden ortalık karıştı. İki taraftan da çok sayıda karınca birbirine saldırdı. Yine de pek çoğu yerinden kıpırdamadı. Dehşet içinde olanları izliyordular.

“Durun! Durun, daha fazla kavga etmeyin! Şeker dağı hepimize yeter!” diye yalvardı içlerinden bazıları. Kavgaya tutuşanlarsa onları duymadı.

Tam o sırada korkunç bir “pat” sesi duyuldu. Ortalık toza dumana bulandı. Toz dağılıp



karıncalar savaş alanına bakınca korkunç bir manzara gördüler. Çınar ağacından kocaman bir meyve düşmüştü. Tam savaşanların üzerine. Pek çok karınca bu dev meyvenin altında kalmıştı. Yaralılar bağıarak yardım istiyordu. Şeker dağı da paramparça olmuştu.

Kahverengi ve siyah birlikler hemen yardıma koştu. Rengine bakmadan hepsi bulduğu yaralıları savaş alanından uzağa taşıdı. Kalabalık bir kahverengi ve siyah karınca grubu da hep birlikte koca meyveyi yerinden kaldırdı. Kahverengi lider son anda meyvenin altında kalmaktan kurtulmuştu. İlk şoku atlınca dehşet içinde savaş alanına baktı. Sonra birden siyah lideri gördü. Kendisi kadar şanslı olmayan karınca, meyveden kaçamamış ve yaralanmıştı. Kahverengi lider onun yanına gitti, elini uzattı ve kalkmasına yardım etti. İki karınca yan yana durarak sebep oldukları bu manzaraya sessizce bakakaldılar.

Artık şeker dağı kimsenin umurunda değildi. Hiçbiri bu ganimeti istemiyordu. Bütün işçi karıncalar yaralı arkadaşlarını da taşıyarak gözyaşları içinde şeker dağının kalıntılarından uzaklaştı. O günden sonra bu savaşa Bin Gözyaşı Savaşı dendi. Karıncalar o savaşı hiç unutmadı ve yavrularına anlattı. Bu olanlar bir daha yaşanmasın ve her koloni huzur içinde yaşasın diye.



Filiz Gündoğan

ÇEVİRİM İÇİ GÜLMECE

DERLEYENLER: NEVZAT SÜER SEZGİN, YUSUF ÇAĞLAYAN

TÜR: ÖYKÜ

YAŞ: 8+

YAKIN KİTABEVİ, 2022, 152 SAYFA



OKUL EVE TAŞINIR MI?

Merhaba sevgili arkadaşlar! Hepinizin bildiği gibi Covid - 19 virüsü yüzünden okullar uzun süre kapalı kaldı. Salgın hastalık döneminde, evlerimiz sınıf oldu. Ekran karşısına geçerek derse katıldık. Hem öğretmenlerimiz hem de sizler zor bir süreç yaşadınız.

Bilgisayar karşısında eğitim alırken yaşadığınız bazı sorunlar maceraya ve eğlenceye dönüştü. Ders esnasında açık unutulmuş mikrofonlar, öğretmen soru sorduğunda donma taklidi yapanlar, kamerayı kapatıp uyuyanlar, oyun oynayanlar ve daha neler neler. Evlere kapandığımız o dönemlerde, yeri geldi dedeleriniz, babaanneleriniz bile derse katılarak neşe saçtı.

Eksi18 Edebiyat Topluluğu'nun yazarları bir araya gelerek, ileride gülerken hatırlayacağınız olayları sizler için yazdı.

Bakalım sizler bu kitaptaki hangi öyküde kendinizi bulacaksınız? Satırlar arasına gizlenmiş kahramanlardan biri belki de sizsinizdir.



ANTONIO GİBİ BİRİ

YAZAN: SUSANNA MATTIANGELİ

RESİMLEYEN: MARIACHIARA Dİ GİORGİO

ÇEVİREN: NÜKHET AMANOEL

TÜR: ÖYKÜ

YAŞ: 8+

CAN ÇOCUK, 2020, 26 SAYFA

KENDİN OLMANIN GÜZELLİĞİ NEDİR?

Birden fazla rolüm olunca bu hayatta, birden fazla yaşamım var gibi gelir bazen bana. Sizlerin de böyle hissettiği anlar oluyor mu arkadaşlar? Örneğin anneniz ve babanız için bir çocuk, öğretmeniniz için bir öğrenci, babaanneniz için bir torun, teyzeniz için bir yeğen olduğunuz zamanları düşünün. Girdiğimiz her rolde kendimiz olsak da, gösterdiğimiz çaba, verdiğimiz emek aynı mıdır? O rolün bize getirdiği önem derecesi var mıdır sizce?

Öykümüzün kahramanı Antonio ne hissediyor bu konuda acaba? Kendin olmanın güzel yanlarının ipuçlarını bulabilecek miyiz bu kitapta?



ARKADAŞLAR ARASINDA

YAZAN: FATİH DEBBAĞ

RESİMLEYEN: GÖZDE EYCE

TÜR: ROMAN

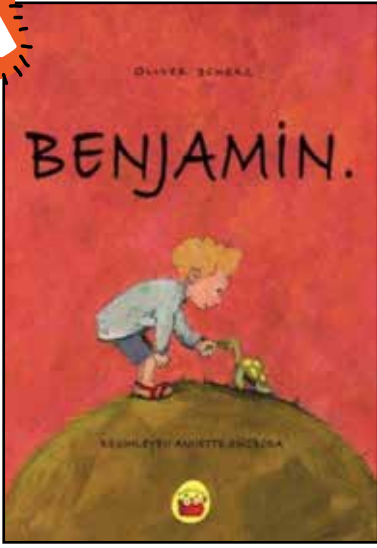
YAŞ: 9+

TUDEM, 2022, 144 SAYFA

DOSTLUKTA KAVGA OLUR MU?

Gelin sizi, Ulaş, Özgür, Deniz ve onların arkadaşlarıyla tanıştırayım. Bir sahil kasabasının küçük bir mahallesinde yaşayan bu çocukların serüvenlerinde, kendi hayatınıza dair izler bulacağınızdan eminim arkadaşlar. Mahallelerine gelen köpeği sahiplenmek ve korumak için verdikleri mücadelede başlarına gelen olaylar sizlere hiç yabancı değil.

Mahalle arkadaşlığının bambaşka bir tadı vardır. Yaz geceleri oynanan saklambaçlar, çekişmeli maçlar, birlikte tırmanılan ağaçlar özlenir kış geldiğinde. Büyük şehirlerde mahalle arkadaşlığının yerini site arkadaşlığı olsa da çocukların maceraları bitmez. İyiliği ve dayanışmanın güzelliğini anlatan bu kitabı sevgiyle okuyacağınıza inanıyorum.



BENJAMİN

YAZAN: OLİVER SCHERZ

RESİMLEYEN: ANNETTE SWOBODA

ÇEVİREN: SELEN AKHUY

TÜR: ÖYKÜ

YAŞ: 8+

KURALDIŞI ÇOCUK, 103 SAYFA

DÜNYA BİR GECEDE BÜYÜR MÜ?

Abinizin arkadaşı eve geldiğinde dışlandığınız oldu mu hiç? Ablanız arkadaşıyla beraberken aniden değişiyor mu? Kendi aralarında fısıldaşarak sizden bir şeyler saklıyorlar mı? Yalnızken, özellikle yanınızda bir arkadaşınız yokken oyuna alınmamak

insana kendini kötü hissettiriyor öyle değil mi arkadaşlar? Bahsettiğim duruma benzer şeyler yaşadığınız bu kitap tam size göre.

Alex ve arkadaşı Paul bir araya gelince Benjamin'i istemiyorlar. Neyse ki Benjamin yalnız değil. Onun Bay Sowa adında evcil bir su kaplumbağası var. Benjamin'in kaplumbağası ile yaptığı tatlı yaramazlıklar bir hayli eğlenceli. Sizce Sowa'nın doğum günü için yaptıkları Benjamin'in annesini neden kızdırmış olabilir? Bay Sowa deredeki akıntıya nasıl kapıldı ve sürüklendi? Benjamin, abisi Alex ile arkadaşı Paul'un ağaç evine girmeyi başarabilecek mi? Yan eve taşınan İna ile arkadaşlık kurabilecek mi dersiniz?



PİRAYE'NİN BİR GÜNÜ

YAZAN: ARSLAN SAYMAN

RESİMLEYEN: DENİZ ÜÇBAŞARAN

TÜR: ÖYKÜ

YAŞ: 6+

YAPI KREDİ YAYINLARI, 2013, 32 SAYFA

Hiç düşündünüz mü arkadaşlar sizce karşımızdaki kişinin duygularını kavrayabildiğimizde bir çok sorunun üstesinden

gelebilir miyiz? Bir başkasının sıkıntılarını ve isteklerini anlayabildiğimiz ölçüde mi faydalı oluruz çevremize?

Yanıtınız ne olursa olsun, bir arkadaşımızın sevincini paylaşmak kadar üzüntüsünü kalbimizde hissetmek de güzeldir diye düşündüğünüzden eminim.

O zaman gelin hadi, Kapuska'nın gece yarısına kadar anırmasını kendine dert eden Piraye'nin öyküsüne kulak verin. Bu arada tahmin edeceğimiz üzere Kapuska bir eşek. Çobanı lahanayı çok sevdiği için bu ismi vermiş ona.

Piraye, sabah gün ıştır ışımarz yollara düşüyor. Köy meydanına gidip Kapuskayı buluyor. Neden durmadan anırdığını anlamak için onu sevip okşuyor. Küçük bir kız ile derdini anlatamayan bir eşeğin sevgi dolu hikâyesini seveceğinize inanıyorum.



Nermin Ş. Kalyoncu

Şiir

DAHA DÜN GİBİ

Dut ağacına çıkar,
Birer yaprağın üzerinde otururduk.
Dut ağacı, çocuk çocuk kokardı
Öyle küçüktük ki!

İncir ağacına çıkınca
Yemişin içini doldurur,
Çekirdekleri biz olurduk
Öyle küçüktük ki!

Cinler lambadan çıkar
Periler bulutlardan iner,
Devler fasulye diplerinde beklerdi bizi
Öyle küçüktük ki!

Bir zamanlar giydiğimiz
Mavi önlüklerimizle denize,
Beyaz yakalıklarımızla martılara benzerdik.
Öyle küçüktük ki!

Deniz ve kuş olurduk okul bahçesinde.
Biz koştukça deniz dalgaları,
Martılar alçacıktan uçardı.
Öyle küçüktük ki!

Bir varmış, bir yokmuş.
Ne güzelmiş çocukluğumuz!





Yayla Boztaş

SÜSLÜ TAKTAK'LA GÜÇLÜGAGA

Güçlügaga ve Süslütaktak yaşadıkları ormanda çıkan yangın yüzünden evsiz kalan ağaçkakanlardı. Üstelik Süslütaktak yumurtlamak üzereydi. Gün boyu yuva yapacak yer ararken dere kenarında uygun bir ağaç buldular.

“Bugün çok yorgunuz. Yarın uyanır uyanmaz yuvamızı yapmaya başlarız,” diye düşünerek uykuya daldılar.

Sabah erkenden seçtiği ağacı gagalamaya başladı Güçlügaga. Neredeyse saniyede on tak tak vuruyordu. Öylesine hızlıydı ki her darbesiyle tepesindeki kırmızı saçları uçuyordu. Yardım için bekleyen Süslütaktak hayranlıkla izliyordu onu.

“Ağaç kabuklarını gagalayıp altındaki kurtları, böcekleri yemeye benzemiyor,” diye söylendi. Yine de yumurtalarını koyacak bir yuvaları olacak diye seviniyorlardı. Ağaçta küçücük bir yer bile açamamışken ormandan öfkeli sesler yükselmeye başladı.

“Bu ne gürültü? Sabah uykusu uyuyamayacak mıyız, kim bu görgüsüz?”

Her ağaç kovduğundan, taş altından, mağaradan, dere kenarından azarlayan sesler geliyordu. Bütün gece hiç susmadan vıraklayan kurbağa, devamlı öten cırcır böceği bile gürültüden rahatsız olduğunu söylüyordu. Güçlügaga şaşırıldı. Tak taklarını susturdu.

“Tamam uyusunlar bakalım, biz de başka yer buluruz,” diyerek oradan uzaklaştılar. Nereye gitseler rahatsız olanlar çıkıyordu. “Bebeğimiz uyuyor, hastam var, çocuğum ders çalışıyor, bütün gün yorulduk tam dinleneceğiz nedir bu tak taka taklar,” diyerek susmasını istiyorlardı. Güçlügaga,

“Siz hiç yuva yapmadınız mı? Biz ağaçkakanlar bu işi gürültüsüz yapamayız. Söyleseniz yumurtalarımızı nereye bırakacağız?” diye söylendi.

Ağacın dalına tünemiş üzüntüyle düşünürken yapraklar arasında bir hışırtı duydu Güçlügaga. Başını kaldırıp baktığında bilge Baykuş'u gördü.

“Üzülme,” dedi baykuş. “Her şeyin bir çözümü vardır. Yarın sabah Hayvan Hakları Kurulu'na gidip durumunuzu anlatın. Size çözüm bulacaklardır.”

Sonraki gün Hayvan Hakları Kurulu'nun kapısında idiler. Güçlügaga, Başkan Aslan'ın yanına gidip

“Sayın yetkili, yumurtalarımızı koymak için bir yuva yapmak zorundayız.

Orman sakinleri çok gürültü yapıyoruz diye bize kızıyor, nereye gitsek engelliyorlar. Sizce ne yapabiliriz?” dediler.

Aslan dinlerken kaşlarını çatı.

“Olur mu öyle şey?” diye kükredi. Her canlının yavrularını barındıracak bir yuvaya ihtiyacı vardır. Kendi haklarını ararken başkalarını unuttuyorlar. Şimdi git komşularına söylediklerimi anlat, bu belgeyi de göster, dedi.

“Ben bu kurulun başkanı olarak diyorum ki; bay ve bayan ağaçkakan belirtilen saatler arasında derenin yanındaki çam ağacında yumurtaları için bir yuva yapacaklardır. Bu sürede onları rahatsız etmemelisiniz! Kurulumuzun aldığı karara uymak zorundasınız.”

Güçlügaga, Kurul Başkanı'nın söylediklerini orman sakinlerine bildirdi. Herkes başlarını sallayarak kararı onayladı. Kararlaştırılan zamanlarda çam ağacından gelen taktak taktak seslerini müzik gibi dinlediler. Bazı kuşlar yuvanın içindeki ağaç kırıklarını dışarıya atıp temizlik yaptı. Temizlenen yuvaya diğer kuşlar saman ve kuru otlar taşıdı. Bazıları bilgilerini onlarla paylaştı. Önce Süslütaktak yuvasına girip yumurtalarının üzerine oturdu. Güçlügaga'nın görevi devralacağı zamana kadar yerinden hiç kıpırdamadı. Onun da bekleme süresi bitince yuvada hareketlilik başladı. Hemen sonra da yemek bekleyen yavruların sesleri duyuldu. Yumurtadan çıkan üç yavru herkesi çok sevindirdi. Ormandaki komşuları küçük armağanlarla onları kutlamaya geldiler. Hayvan Hakları Başkanı da bu güzel haberi duyunca hemen yuvanın önüne gelerek kutlama konuşması yaptı. “...Unutmayınız ki birlikte yaşamak güzeldir ama kolay değildir. Her canlı türü soyunu sürdürmek ister. Bu herkesin hakkıdır. Sizler çok güzel bir şey yaptınız. Dostluğunuzu gösterdiniz. Yuvaya kadar gelip anne babanın sevincine ortak oldunuz. Hepinize çok teşekkür ediyorum.”





Sevin Sezgin

KAHRAMAN MEMO

Bir varmış bir yokmuş. Evvel zaman içinde kalbur saman içindeyken, güzel bir ülke varmış. Adı Yeşil Vadi'ymiş ve Kafdağı'nın ardındaymış. Bereketli topraklarıyla, ovalarıyla, coşkun akan ırmaklarıyla, yemyeşil ormanlarıyla çok güzel bir yermiş. Ancak orada yaşayanlar mutlu değillermiş. Sabahtan akşama, akşamdan sabaha dek çalışmak zorundaymışlar. Bunun nedeni Koca Dağ denilen dağda yaşayan dev ailesiymiş. Baba dev Şulin, karısı Hepat ve oğlu Ürkünç bu güzel ülkenin insanların toprakta, ağaçta, bin bir emekle ürettikleri her şeyi yiyip bitirirlermiş. Zavallı insanlar korkudan ses çıkaramazlarmış. Çünkü dev ailesi, kızdığı zaman ülkede taş üstünde taş bırakmazmış.

Anne Hepat dağın üzerinden aşırıp yelleri, darmadağın edermiş güzelim ülkeyi. Şulin yıldırımlar yağdırırmış gökyüzünden. Ürkünç, fırtına olup yardım edermiş onlara uğultulu sesiyle.

Halkın mutsuzluğu Yeşil Vadi kralını çok üzermiş. Halkı kurtarmak için ülkesinin en bilge kişilerine danışmış ama dev ailesinin korkusundan kimse akıl vermeye cesaret edememiş.

Korkmayanlar da varmış elbet. Ormanda annesiyle küçük bir kulübede yaşayan Memo oğlan korkmazmış devden. Çok yoksullarmış. Memo topladığı odunları pazarda satarak ekme parası kazanmaya çalışırmış. Elinden her iş gelirmiş ama tembelmiş. Bütün gününü dere kenarında salkım söğüdün altında yatarak, hayal kurarak geçirirmiş. En çok da insanların dev ailesinden neden bu kadar korktuklarını sorgularmış. Yine böyle hayallere dalmışken derin bir uykuya dalmış. Düşünde güzeller güzeli bir peri kızı kendisine üç tane elma vermiş. Bu elmalarla ülkeyi o dev

ailesinde kurtarabileceğini söylemiş ve ortadan kaybolmuş. Memo oğlan uyanıp, elindeki elmaları görünce şaşırılmış. "Hayırdır inşallah!" diyerek heybesine atıp yola koyulmuş. Eve varınca da bir köşeye bırakmış, unutup gitmiş.

Memo, bir gün annesinin zoruyla topladığı odunları pazarda satmaya gitmiş. Bir de ne görsün? Davullar, borazanlar çalıyor, kralın habercisi halka elindeki fermanı okuyor. Hemen kulak kesilmiş; "Duyduk, duymadık demeyin! Kralımız, dev ailesini ülkeden kovan kahramana yedi kese altın verecek."

Memo oğlan durur mu? Koşarak eve dönmüş. Olanları anasına anlatmış. O üç sömürgeci kendisinin kovacağını, kahraman olacağını söylemiş. Anası oğlunun yüzüne bakmış şaşkınlıkla.

"Oğul delirdin mi? Senin devi yenecek ne gücün var ki? Ülkenin prensleri, beyleri çoktan düşmüştür yollara," demiş ama oğlan dinlememiş anasını. Heybesini kaptığı gibi yola koyulmuş. Az gitmiş, uz gitmiş, lale sümbül biçerek, soğuk sular içerek, dere tepe düz gitmiş. Yorulduğunda bir ağacın altına oturmuş. Heybesinden anasının verdiği azığı çıkartırken elmalar çarpmış eline. O zaman gördüğü düşü, peri kızını ve elmaları anımsamış. Yemeğini yiyip suyunu içtikten sonra elmalardan birini almış heybesinden. Tam yemeğe başlayacakmış ki elma ikiye yarılmış, içinden güzeller güzeli bir kız çıkmış. Memo oğlan şaşırılmış, kıza sormuş, "İN misin, cin misin?" "Yardıma geldim," demiş güzel kız. "Seni devlerin yaşadığı Koca Dağa götüreceğim."

Memo söz söylemeye fırsat bulamadan kız birden Anka kuşuna dönüşüvermiş, "Haydi, atla sırtıma."



Memo, Anka kuşunun sırtında dağlar tepeler aşmış, hedefe varmış. Kuş onu devlerin yaşadığı dağın dibine sessizce bırakmış. Yere konar konmaz eskisi gibi güzel bir kız olmuş. “Benim görevim burada bitti. Kalan iki elma da sana yardım edecek. “Kal sağlıklıca,” diyerek ortadan kaybolmuş.

Memo başını kaldırıp yamacında durduğu dağa bakmış. Öylesine yüksek ve dikmiş ki nasıl tırmanacağını düşünürken uyuyup kalmış. Bir süre sonra, “Burada insan kokusu var,” diyen korkunç bir sesle yerinden fırlamış. Aman Tanrım! Baba dev Şulin başucunda durmuş ona bakmıyor mu? “Senin ne işin var benim topraklarımda ey insan?” diye kükremiş.

Memo’nun aklına heybedeki ikinci elma gelmiş. El çabukluğu ile çıkarıp yemeğe başlamış. O da ne? Yedikçe boyu uzuyor kolları güçleniyormuş. Uzamış, uzamış devin boyuna geldiğinde bir yumrukla devi yere sermiş. Neler olduğunu

anlamak için kocasının yanına gelen Hepat ve oğlu Ürkünç, baba devin yerde yattığını görünce çok şaşırılmışlar. Memo onların bu şaşkınlığından yararlanıp ellerini kollarını sımsıkı bağlamış. Dev uyanıp olanları görünce öyle üzülmüş, öyle utanmış ki utancından yer yarılmış. Ailesiyle birlikte bir daha dönmek üzere yer altı ülkesine göçmüş. Memo çok sevinmiş. Artık kralın karşısına bir kahraman gibi çıkabilirmiş. Dönüş yolculuğu için heybesindeki son elmayı almış. Tam ısıracakken elma ikiye bölünmüş, içinden bu kez bir cüce çıkmış.

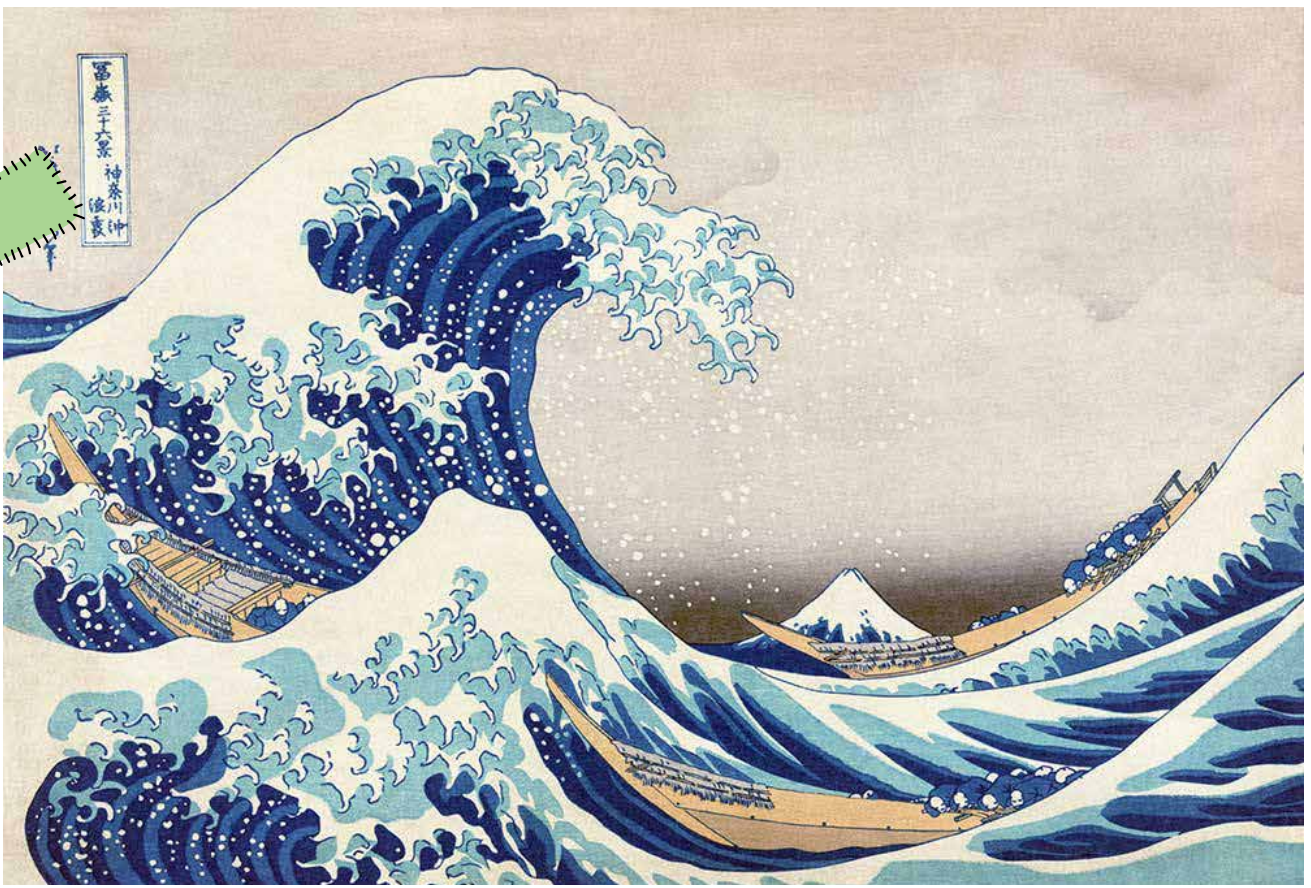
“Benim görevim seni krala götürmek, şimdi kapa gözlerini,” demiş cüce.

Memo gözünü açtığında kendisini sarayda bulmuş. Olanı biteni krala anlatmış. Bütün ülkede bayram sevinci yaşanmış. Kral, Memo’ya söz verdiği yedi kese altını vermiş. Memo ve annesi ölünceye dek mutlu yaşamışlar.



Bedia Korkmaz

Büyük Dalga



Büyük Dalga, onu yapan ressamdan çok daha ünlü bir baskı resimdir. Esere baktığımızda çok büyük dalgaların arasında duran ve dalgalardan birisiymiş gibi görünen bir dağ görürüz. Büyük Dalga resmini yapan Hokusai'nin deyişiyle bu dağ "Kargaşanın ortasında sakin bir yerde duran" Fuji Dağı'dır. Ressama göre dalgalar, ne kadar büyük olurlarsa olsunlar sonuçta onlar yalnızca gelip giderler. Ancak dağ hareketsizdir ve onun yeri hiçbir zaman değişmez, o hep oradadır. Çok büyük bir gücün

hatırlatıcısı olarak orada durur. Hokusai bu resimde "Sadece gördüğümü çizdim" der. Ve büyük güçlü dalgaların arasındaki üç küçük sandalda bulunan minicik insanlar için ise "Bizler doğanın güzelliğinin ve harika gücünün birer parçasıyız" sözlerini söyler.

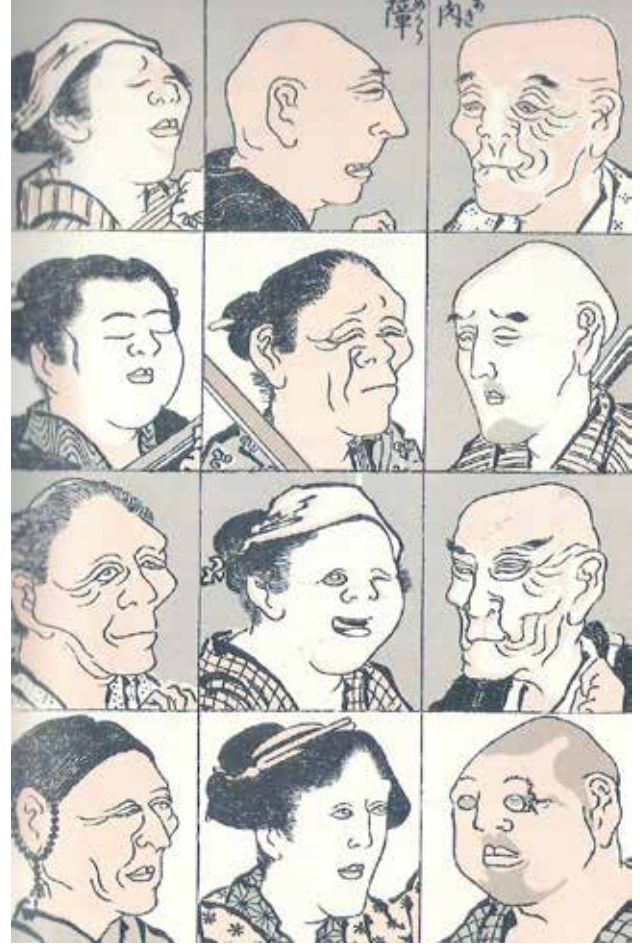
Hokusai'nin en çok resmini yaptığı şey Fuji Dağı'ydı. Japonya'nın kutsal sayılan ve en yüksek dağı olan Fuji Dağı'nı defalarca çizdi. Sonra bunları tahta bloklara oyup, değişik renkte



mürekkeplerle renklendirdi ve kâğıda baskılarını yaptı. Bu sayede aynı işlemi tekrarlayarak çok sayıda baskısını hazırladı. Mesela Büyük Dalga'nın orjinal örnekleri çoktur. Boston, New York ve Japonya'daki müzelerde sergileniyorlar.

1760 yılında Japonya'da doğan Katsushika Hokusai oldukça sıra dışı bir ressamdı. Beş yaşında resim yapmaya başladı ve ölene kadar resim yaptı. İsmi otuz kereden fazla değiştirdi. Aslında onun yaşadığı zamanlarda Japonya'da isim değiştirmek olağan bir şeydi ama o bu işi biraz abarttı. Hayatı boyunca en uzun süre kullandığı ismi olan "Hokusai" "Kuzey Takım Yıldızının Yıldızı" anlamına gelir. Ressamın mezarında bu isim değil, kullandığı son isim yazar. "Resim Yapma Delisi İhtiyar Adam" anlamına gelen "Gakyo Rojin Manji".

Hokusai çok cesur bir ressamdı ve yaptığı çalışmalarda kuralları çiğneyen çılgın ressam olarak tanınırdı. Bir seferinde şehrin meydanında yan yana serdiği yüzlerce kağıdın üzerine kovalarca mürekkep ve süpürgelerle bir keşiş resmi yapmıştı. Bir başka sefer ise bir pirinç tanesinin üzerine iki minik kuş çizmişti. Şimdilerde Japon çizgi roman sanatını ifade etmek için



kullanılan "Manga" kelimesini eserinde ilk kez kullanan da oydu. Fakat bugün bildiğimiz yaygın anlamıyla değil de, kabaca, gelişi güzel çizimler anlamı ile kullanmıştı. Öğrencileri ve diğer sanatçı adayları için kaynak olması amacıyla içinde eğlenceli imgelerin yer aldığı Hokusai Mangası isimli bir dizi resim yaptı. Yaşamı boyunca ise otuz bin kadar resim üretti. Yüz on yaşına kadar yaşayacağını düşünüyordu. Ancak doksan yaşında hayata veda etti. Vedasından önce: "Eğer bana yaşamam için beş yıl daha verilseydi, gerçek bir ressam olabilirdim," demiştir.



Esen Soydan Can

UZUN KULAKLI TİNA

Tavşan Tina, sabah erkenden uyandı.
Elini yüzünü yıkadı.
Kahvaltısını yaptı.
Çok heyecanlıydı.
Ormanlar Ülkesi' ne yeni taşınmışlardı
Veee...
Bugün okulun ilk günüydü.

Annesiyle birlikte Orman Okulu'nun
bahçesindeydi.
Öğretmeni Bay Gergedan ile birlikte
sınıfa girerken
Annesine el salladı.

Tina, öğretmen masasının önündeki
sıraya oturdu
Minik fare Poncik "Yanına oturabilir
miyim?" diye sordu.
"Tabii, oturabilirsin," diye cevapladı
Tina.

Bay Gergedan, "Haydi spor zamanı,"
dedi
Zıp zıp zıp zıplamaya başladı
Bir türlü zıplayamıyordu yukarıya
"Ama boynuzumla taşırım koca
dünyayı," dedi
Şu Bay Gergedan ne kadar da
güçlüydü!

Zil çaldı.
Tina ve arkadaşı Poncik, oynamak için
bahçeye çıktı.
Hop hop hoplarken, zıp zıp zıplarken

Sınıf arkadaşı Ayı Fokur geldi
yanlarına
"Uzuun Kuulaak! Uzuun Kuulaak,"
diye dalga geçti Tina'yla.

Tina şaşırdı, gözleri doldu,
Başını öne eğdi,
Omuzları düştü.
Hiçbir şey demedi.
Minik fare Poncik de bir şey demedi
arkadaşına yapılana.

Bütün gün çok sessizdi Tina.
Sessiz, üzgün ve sinirli.
Poncik 'in yaptığı esprilere bile hiiiç
gülmedi.

Okuldan eve döndü.
Odasına gitti.
Yatağına yattı.
Kulaklarını düşündü, uzuuun
kulaklarını...
Çok üzgündü Tina.
Üzgün, sessiz ve sinirli.

"Ne oldu yavrum?" diye sordu annesi
Tina'ya
"Yalnız kalmak istiyorum," diye yüksek
sesle cevap verdi tavşan Tina.
Sabah karın ağrısıyla uyandı.
Okula gitmek istemiyordu.
Annesi çok şaşırdı bu duruma.
Tina okulu çok severdi aslında.

İstemeye istemeye okula gitti.

Sırasına oturdu.
Ayı Fokur da Tina'nın tam arkasına.
Fokur aniden Tina'nın kulaklarını
çektii.
"Uzuun Kuulaak! Uzuun Kuulaak!"

Tina'nın gözleri doldu,
Başını önüne eğdi ve hiçbir şey
demedi.
Arkadaşı minik fare Poncık de bir şey
demedi Fokur'a.
Ama Fokur'un arkadaşları çok güldü
bu duruma.

Tina, okuldan eve döndü.
Fokur'un yaptıklarını annesine anlattı.
Kendisini mutsuz ve güvensiz
hissettiğini söyledi.
Annesi Tina'yı dinledi.
Hatalı olanın Fokur olduğunu söyledi.
Böyle bir durumla yine karşılaşırsa,
Tina'nın yapması gerekenleri anlattı.
"Ayrıca, uzun kulakların seni aşırı
sıcaklardan koruyor ve serinletiyor.
O kulaklar seni farklı ve eşsiz yapıyor,"
dedi annesi.

Tina hiç düşünmemişti
uzun kulaklarının ne işe yaradığını.
"Bu sıcak günlerde iyi ki uzun
kulaklarım var," dedi gülümseyerek.

O akşam babası ile en sevdiği şeyi
yaptı.
Havuçlu kek pişirdiler
Hep birlikte
Afiyetle yediler.

Sabah neşe ile uyandı Tina.
Biliyordu artık Fokur'a ne
söyleyeceğini.
Okul bahçesinde Fokur, Tina'yı görür
görmez:
"Uzuun Kuulaak...
O kulaklarını çekeceğim.
Daha da uzatacağım," dedi.
Tina, Fokur'un gözlerinin içine baktı.



Omuzlarını geriye itti.
Başı dik bir şekilde
"Hayır, benimle bu şekilde
konuşamazsın," dedi
Ardından Minik fare Poncık de
"Arkadaşımla bu şekilde
konuşamazsın," dedi Fokur'a.
Fokur'un yanındaki arkadaşları da
Tina'nın yanına geçti.
Hatta, okul bahçesindeki tüm
öğrenciler Tina'nın yanındaydı.
Hep bir ağızdan:
"Hayır, Tina'ya böyle davranamazsın,"
diyerek oradan uzaklaştılar.

Tina ve arkadaşları, bahçede
oynamaya devam ettiler.
Bu kez, Fokur'un gözleri yaşla dolu,
Başı öne eğik ve mutsuzdu.
Tina bu duygunun iyi olmadığını
biliyordu.
"Fokur, bizimle oynamak ister misin?"
diye seslendi.
"Çok isterim," diye cevap verdi Ayı
Fokur
Tina, Fokur ve tüm arkadaşları birlikte
kulaktan kulağa oyununu oynadılar.

"SEN BENİM EN İYİ ARKADAŞIMSIN"
diye bağırdı sıranın sonundaki Fokur.



Elif Bülül

SABIRLI TOHUMLAR ÇİÇEK OLMAYA KOŞARLAR

Bu sayımızda tohumların çiçek olma yolunda yaşadıkları zorlu serüvenleri anlatacağız. Böceklerle olan ilişkileri ve oyun arkadaşlıklarının nasıl olduğunu göreceğiz. Evet, arkadaşlar oyun oynayan sadece sizler değilsiniz.

Doğada yaşayanlar da büyüklerinden ve çevrelerinden ne gördüyse aynısını yaparlar. Aynen insanlar gibi. Bu nedenle, arıların, sineklerin ve türlü böceklerin, çiçeklere gidip gelmeleri boşuna değil. Böcekler; karınlarını doyurmak, susuzluklarını gidermek, karda yağmurda sığınmak için çiçeklere yavaşlar. Yumurta halinde olan yavrularını buralarda güven içinde saklarlar. Çiçekler ise bu ziyaretleri kendi faydalarına kullanmak istemişler. Bir çiçeğe konmuş böcek, çiçek tozlarından asla kurtulamaz. Böylelikle, dişi çiçeklerin döllenmesi için gerekli tozları üzerinde taşır.

Madem aralarında karşılıklı fayda ilişkisi var, aklımıza şu soru geliyor. Çiçekler bu kadar böceğin ilgisini çekmek için neler yapıyorlar? Tabii ki renkleri kullanıyorlar. Arılar kırmızı renge kördür ama sarıyı, mavimsi yeşili ve beyazı çok iyi görürler. Bu nedenle bu renkleri taşıyan çiçeklere uçarlar. Yayıdıkları çeşitli kokularla da böceklerin ilgisini çekerler. Hoş kokmayan ve kirliymiş gibi görünenleri de vardır. Onlara da çürüyen organik maddelerin üzerinde gezen sinekler ilgi gösterir.

Böceklerin çiçeklere konabilmeleri için küçük



Yılanyağı, diğer isimleri yılanmısıru, danaa-yağı ve nivik'tir. Yalova ve Sakarya bölgesinde bulunan endemik bir bitkidir.

birer havaalanı var desem, inanır mısınız? Renkli taç yapraklarını tabak gibi dizmişler. Çiçekleri toplu halde, demet salkım, başak ve topaç biçimleriyle yerleştirmişler. Böylelikle böceklerin üzerlerinde uzun süre kalmalarını sağlamışlar. O zaman onlar, daha çok çiçek tozu yüklenebilecek ve dişi çiçeklere taşıyabileceklerdir.

Bir arı, adaçayı bitkisinin taç yaprağına konduğunda başını çiçeğe sokmak zorunda kalır. Nasıl mı? Taç yaprakları dudağa benzer. Baş dudakların arasına girince, sırtı yaprağa bitişik olan toz torbalarına çarpar. Sırtı birdenbire sapsarı kesilir.



Salep bitkisi, diğer isimleri çayırotu, çamçiçeği ve orchis'tir. Kocaeli ilinde altı tür olarak açık çayrlara yayılmıştır.

Kayaların diplerinde yılanıyastığı denilen otlar yetişir. Ekin tarlalarında ise lohusaotları bulunur. Bunların çiçekleri pis kokar. İçlerini açıp bakarsanız irili ufaklı böcekler olduğunu görürsünüz. Bu böcekler çöplük ve pislik üzerinde yaşayan türlerdir. İşte bu otların çiçekleri adeta onları tuzağa düşürür. Toza bulanana kadar da bırakmaz. Bunlara kapan çiçekler de diyebiliriz.

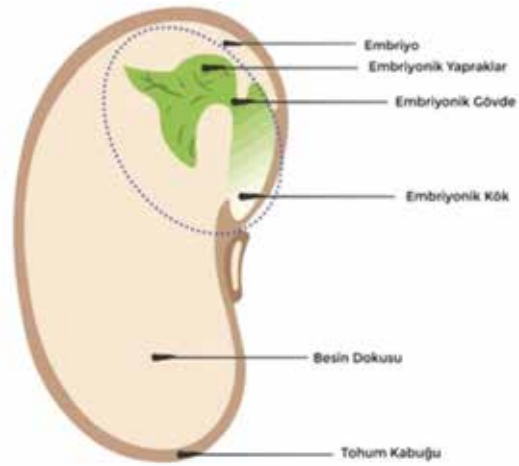
Bu tozlar yağ, karbonhidrat ve vitamin açısından zengindir. Onun için bazı böcekler bazı çiçeklerin tozlarına bayılırlar. Örneğin salep bitkisinin tiryakisi olanlar vardır. İncirin de kendisine özel bir sinek türü olduğundan bahsedebiliriz. Öyle ki dişi incir çiçeği onun yuvasıdır. Yumurtalarını oraya bırakır. İçinden çıkan sinek kurtları kanatları çıkana kadar orada yaşarlar. Bu esnada incirin erkek çiçekleri olgunlaşır. Uçmaya hazır hale gelen sineklere tozlarını bulaştırır. Diğer dişi incir ağaçlarına uçabilen sinekler böylelikle ödevlerini yerine getirmiş olurlar. Sineklere ne kadar toz yüklenmişse çiçeklerin meyveleri o kadar bol ve gürbüz tohumlu olur.

Böceklerin çiçeklerle beraberlikleri uzun ve ilginç bir oyundur. Böcekler çiçeklerin hem düğün aracı hem de misafirleridir. Yenilir, içilir, oynanır, şölenler düzenlenir. Böcek ne zaman çiçek tozunu dişi çiçeğe bırakır, işte o zaman oyun biter.

Artık çiçek tozu çimlenecek, tohum taslağındaki yumurtayı dölleyecek. Onlardan da tohum oluşacaktır.

TOHUMUN YAPISI

Bir tohumda;
Embriyo: Yeni bitkiyi oluşturacak canlı kısım,
Besin Dokusu: Embriyonun canlılığını sağlayan besin bölümü,
Tohum Kabuğu: Tohumu dış etkilere karşı koruyan kabuk bölümleri bulunmaktadır.



İnsan yavrusuna ne kadar şefkat ve özen gösterirse, çiçekler de tohumlarına aynısını gösterir. İnsandan farklı olarak tohumlar dallarından ayrılmadan evvel bunları yaparlar. Güneşte yanmasın, soğukta donmasın ve kurtlar yemesin diye sarıp sarmalarlar. Sert kabukla her yerlerini örterler. Canlılıklarını yitirmeden en az bir kış geçirecek kadar

Oslo'da bulunan botanik bahçesi, 1814 Yılında kurulmuştur. Oslo Üniversitesi tarafından yönetilmektedir.



dayanıklı ve sabırlı olmaları için uğraşırlar. Öncelikle işe tohumlarını kurutmakla başlarlar. Ancak, hayatta kalabilmek için kendilerine yetecek kadar suyu da içlerinde tutabilmelidirler. Elbette bunu öğrenmeleri zaman alır. Böylece tohumlar sabırlı ve dayanıklı olurlar. Ne zaman yetiştirme koşulları çimlenmeleri ve gelişmeleri için elverişli olur, o zaman tohumlar ıslanır. Yani topraktaki suyu emer. Kabukları şişer. Sonbaharda kaybettikleri suyu yeniden alarak aktif hale gelirler. Bahar aylarında hızla büyümeye ve üremeye başlarlar. Dünyamızda bitki türünün sürekli olabilmesi için çok sayıda tohum üretmesi lazımdır. Bir kısmı yeşirmeden çürüse bile, geri kalanının hayatta kalma şansı olmalıdır.

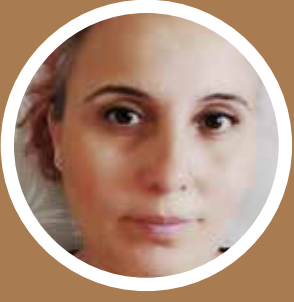
Tohumların başına gelenler, çam ağaçlarının rüzgârla savrulan çiçek tozlarına benzer. Bir bakıma tohumlar daha şanslıdır. Eninde sonunda yere dökülürler. Düşükleri yerleri kendileri belirleyemezler gerçi. Bu nedenle bitkilerin çok tohumlu olmaları zorunluluktur. Bozkır otlarının binlerce tohum tuttuğunu bilir misiniz?

Buğday başağını uzunlamasına ikiye bölüp içine bakarsanız, içinin unla dolu olduğunu görürsünüz. Üstelik kabuğunun altında proteini vardır. Fasulye tanesinin içinde yavru bitkinin yapraklarını ve kendisine lazım

olacak besin maddelerinin bulunduğunu biliyor musunuz?

Tohumlar kuşlar sayesinde başka coğrafi bölgelere yayılabilmiş. Peki, bu nasıl olmuş dersiniz? Kuşlar karınlarını doyurmak için tohumları yemiş olsalar da, kalın kabukları sayesinde dışkılarında olduğu gibi çıkmışlar. Böylelikle nereye gitmişlerse oralarda elverişli yerler bulup büyümüşler. Sadece hava yoluyla değil, deniz yoluyla da başka yerlere ulaşabildiklerini biliyor musunuz? Amerika kıtasından denize atlayıp okyanusu yüzerek Avrupa kıtasına vuran tohumları toplamışlar. Norveç'te bir botanik bahçesinde yetiştirmişler.

Otların aralarında gezen koyun, keçi, dana ve inek gibi hayvanların sırtlarına yapışarak seyahat eden tohumlar vardır. Hatta sizler ağaçların ve çiçeklerin arasında gezinirken üzerinize yapışmış olabilirler. Paçalarınıza ya da saçlarınızın arasına saklanmış olabilirler. Dolayısıyla sizler de tohumların göç etmesine yardım etmiş olabilirsiniz. Sabırlı tohumlar işte böylesi zorlukları aşarak çiçek oluyorlar. Bize de onların kıymetini bilmek düşer. Gelecek sayımızın konusu bitkilerin yerleşmeleri ve göçleri üzerine olsun. Görüşmek üzere.



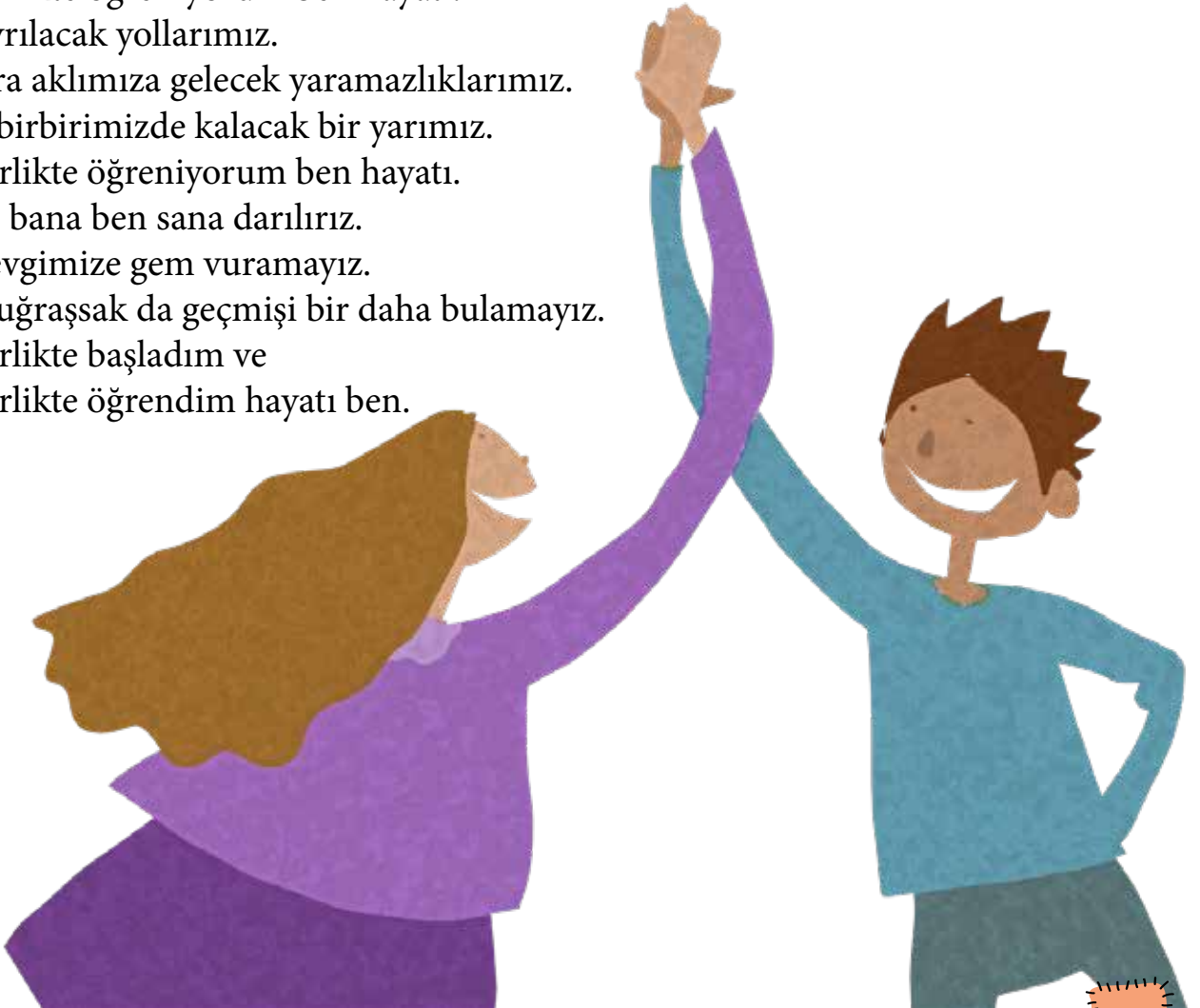
Ayşe Gündüz

Şiir

KI
PIR
TI

ARKADAŞ

Seninle birlikte öğreniyorum ben hayatı.
Evcilik oynarken anne, baba olmayı.
Sen öğretmen iken ben öğrenci olmayı.
Seviyorum seni ve seninle oynamayı.
Bazen aynı düşünmesek,
Aynı şekilde hareket etmesek dahi,
Seninle birlikte öğreniyorum ben hayatı.
Bir gün ayrılacak yollarımız.
Yıllar sonra aklımıza gelecek yaramazlıklarımız.
Ama hep birbirimizde kalacak bir yarımız.
Seninle birlikte öğreniyorum ben hayatı.
Bazen sen bana ben sana darılırız.
Yine de sevgimize gem vuramayız.
Ne kadar uğraşsak da geçmişi bir daha bulamayız.
Seninle birlikte başladım ve
Seninle birlikte öğrendim hayatı ben.





Ersin Köseoğlu

ACIL DURUM

Bir telaş seslendi bahçeden babam,
“Poyraz oğlum! Acil durum!”
Önemliyse sorun.
Olay kodudur üçümüz arasında “Acil
durum.”

Hemen indim bahçeye
Yan pencerenin önünde
Bakıyor babam merak içinde.
Eğildim o daracık kuytu köşeye
Pencereyle panjur arasında
İki minnak kuş dünyalar güzeli...
Çer çöp üstünde sıcak bir yuva, güvenli
Üç dört günlükler, yumurta kırıklarından
belli

Tüysüz şekilsiz pek de sevimli.
Fısıldayarak,
“Anneleri nerede peki?
Yazılık, üşüyorlardır belki!
Ne yer, ne içerler? Ya gelmezse anneleri?”
Sorun gözlerle baktım
Babam benden bin beter,
Tutmuş yine eliyle çenesini
Dalmış derin düşüncelere
Arıyor bir hal çaresini.

“Belki yem aramaya gitmiştir.
Bekleyelim, gelirse sorun yok!
Ama ya anne gelmezse?
Hay şaşkıyım! Yuva yapılacak yer mi
burası?
Ee, ne yapacağız şimdi Poyraz?”

Babamdı bu sefer soran
Hep ben soracak değilim ya!
“Bilmem!”
Deyip açtım ellerimi iki yana ki
Birden aklıma geldi,
“İnternet! İnternet! İnternet!”

Akşam oluyordu neredeyse
Boynu bükük bizim gupgupların
Yoktu bir gelen gidenleri
Bağrışırken de çok cılızdı sesleri.
Sokulmuşlar birbirlerine
Durmadan sallanıyor minik kafaları
Şirin’le Şirine acıkmış olmalı.

Hemen bir bisküviyi un ufak ettik
Biraz mısır, buğday unu, birazcık irmik
Azıcık da su ama ılık
Bir güzel karıştırdık.
İşte hazırды mamaları.
Deldik mama koyduğumuz torbayı,
Yoktu ayakta duracak halleri,
Şefkatli elleriyle babam tutup doğrulttu miniği
Soktu torbaya gagasını
Azar azar yedirdi,
“Aman bir de boğulmasınlar,” diye pek dikkatli.
Öyle güzel besledi ki bizimkileri
Serilip kaldılar, uykuluydu noktacak gözleri.

Telefonlarımla nefes aldırılmamıştım,
Bir telaş, koştı geldi annem de işten
Görünce minikleri



Hem üzüldü hem sevindi,
“Nasıl da tatlılar! Gelir o, asla bırakmaz
yavrularını.”
Gidip eve, hazırlık yaptı anne güvercine
Geldiğinde, elinde iki kâse
Birinde su, bulgurla pirinç diğesinde
Koydu yuvaya yakın yere.
Annem işte!
O pencerenin perdesini bile örttü içeriden
Işık gelirse ürkmesinler, diye.

Meraktaydık hepimiz.
Uyandığımız gibi,
Gupgupların dibinde bittik.
Usulca baktık, gelmiş bizim anne güvercin
Güçlü kanatları altında yavruları
Yan göz, bize baktı kızgın kızgın.
Cesur, heybetli duruşuna karşın
Tıpır da tıpır yürek atışları...
Anlamıştık biz onu!

Sessizce uzaklaşırken yanlarından

Sevinçle gülümsüyordu babam
“Acil durum bitmiştir, kodumuz artık
mutluluk.”
Annem pek neşeli,
”Gördünüz mü? Koyduklarımı da yemiş
güvercin.
Bakalım ne zaman kanatlanır bu iki şirin?
Poyrazcığım görev senin,
Anneyi güzelce beslersin,
Palazlanınca da bırakırsın yavruları özgür.”

Dönüp baktım babamla anneme
Benziyorlar anne güvercine
Şefkatli kanatları hep üzerimde.



Yayla Boztaş

DENİZ SESLENİYOR

Ben herkesin tanıdığı, sevdiği hayran kaldığı denizim. İnsanlar rengimi, serinliğimi çok sever; dalgalarımla yarışmaya, sularımda yüzmeye bayılırlar. Bu satırları okurken birçok şeyi de sizin ekleyeceğinizi biliyorum sevgili çocuklar.

Su küresinin yüzde yetmişini oluşturduğumu, insanlar için besin kaynağı olduğumu ve sularımda yolculuklara çıkıldığını söyleyeceksiniz. Biliyorum, okyanusların kıtaları birbirine bağladığını açıklarken Büyük Okyanus, Atlas Okyanusu, Avrupa, Asya diyerek adlarını da sıralayacaksınız. Bazı sevgili çocukların bilgilerini anımsamak ya da bilmediklerini öğrenmek için kaynakları karıştırmaya başlayacağını da biliyorum. Şanslısınız çünkü birçok bilgiyi bulacağınız bilgisayarlarınız, kitaplarınız, sizin için yazılmış dergileriniz, danışacağınız öğretmenleriniz var.

Bir başka arkadaşınız bardaktaki su rensiz ve saydamken benim neden mavi olduğumu açıklayacak. Güneşteki renkleri emen deniz suyunun mavi mor renkte olanları yansıtma özelliği olduğunu söyleyecek. Bulutlu günlerde rengimin bu kadar mavi olmayacağını düşünüp mavimi özleyeceksiniz.

Canlılara gereken oksijenin yalnızca yeşil bitkilerden değil yüzde yetmişinin bizim tarafımızdan sağlandığını da ben anımsatmak istiyorum. Bu arada kanserin tedavisinde kullanılan ilaçların birçok çeşidinin denizde

yaşayan canlılardan elde edildiğini anlatırken sevinç duyuyorum.

Güneşten gelen ışık üç yüz metre derinliğe kadar biz denizleri aydınlatır. Okyanuslarda üç yüz metreden sonrası karanlıktır.

Okyanusların dibinde bazı balıklar, deniz anası, ahtapot, deniz yıldızı gibi canlılar, avlanma, eş bulma, savunma, saklanma gibi etkinliklerini yerine getirirken ışık saçarlar. Karanlık dediğimiz deniz dibi bu canlıların ışığıyla parlar. Uyarı aldığında ışık saçan tek hücreli deniz canlısı yakamoz olarak bilinir. Bunlar içimde yaşayan milimetrik boyutlardaki planktonlardır. Özellikle karanlık gecelerde mavi ışınlar saçarlar. Bazı insanlar ayın üzerimdeki yansımasını yakamoz sanır oysa onun adı mehtaptır.

Karanlık diyerek ürktüğünüz okyanusun derinliklerinde karadaki ormanlarla yarışacak kadar çok, adına Kelb denen ormanlar vardır. Kahverengi, yeşil ağaçlardan oluşan bu ormanlar çok sayıda canlıyı barındıran bir tür yosundur.

Bir de Deniz Çayırları var ki tropikal ormanlardan daha çok organik madde üretirler. Omurgasız canlıları barındırır, suyum oksijen açısından zenginleştirirler. Güçlü akıntıların şiddetini azaltır, kirlilikleri tutarak suyum berraklaştırırlar. Sizinle bir daha söyleşirsek bana çok şey anlatacağınızı biliyorum.



Evet denizim ben, yüzlerce canlıyı kucağımda barındıran, onlara sonsuz güzelliklerde bir yaşam alanı sunan anlatılamaz büyüklükte bir su kütesiyim. Çok çok eski zamanlardan beri varım. Güzel zamanlar yaşadım, yaşattım. Son yıllarda yaşadıklarım ise beni çok üzüyor.

Kirleniyorum sevgili çocuklar, boğuluyorum! Kucakladığım canlılar nefes alamıyor, ölüyor. Bütün dünyanın oksijenine katkı verirken kendi çocuklarımı yaşatamaz oldum. Benden bu kadar yarar sağlayan insanlar neden böylesine acımasız ve hoyrat davranıyorlar anlayamıyorum. Evsel ve kimyasal atıkların suyuma akıtılması, beni temizleyen bazı canlılarımın yasaklandığı halde gizlice avlanıp satılması. Balıklarımın yeteri kadar büyümeden avlanması. Avlanmak için büyük patlamalar oluşturarak yaşayan canlılarıma, doğal yapıma zarar verilmesi. Yatların, teknelerin atıklarını bana boşaltması, gemilerin petrol sızıntıları... Daha birçok etken benim yaşamımı tehdit ediyor. Ne yazık insanlar bana zararı dokunan her şeyin kendileri için de zararlı olacağını anlamıyorlar. Benim yok oluşumla onlar da sonlarını hazırlıyorlar.

Biraz önce anlattığım sorunlar yüzünden

atmosferle aramda müsilaj denen bir tabaka oluşuyor. O güzelim mavim, güneş ışığı bana ulaşamadığı için matlaşıyor. Ben de ışık yansıtamıyorum. Kirli bir tabakayla durgun sessiz, renksiz duran kendimi tanıyamıyorum artık.

Dünya bir bütün. Denizi, ormanı, dağı, gölleri, hayvanı ve insanıyla. Hepsi birbiriyle bir uyum içinde paylaşarak, diğerine zarara vermemeyi düşünerek yaşamak zorunda. Sularımda neşeyle oynayan, yüzen çocuklar, kulaçlarıyla suyumı kucaklayan insanlar istiyorum. Oksijenimin bütün dünyaya ulaşmasını kucağımdaki bütün canlıların sağlıklı olmasını istiyorum.

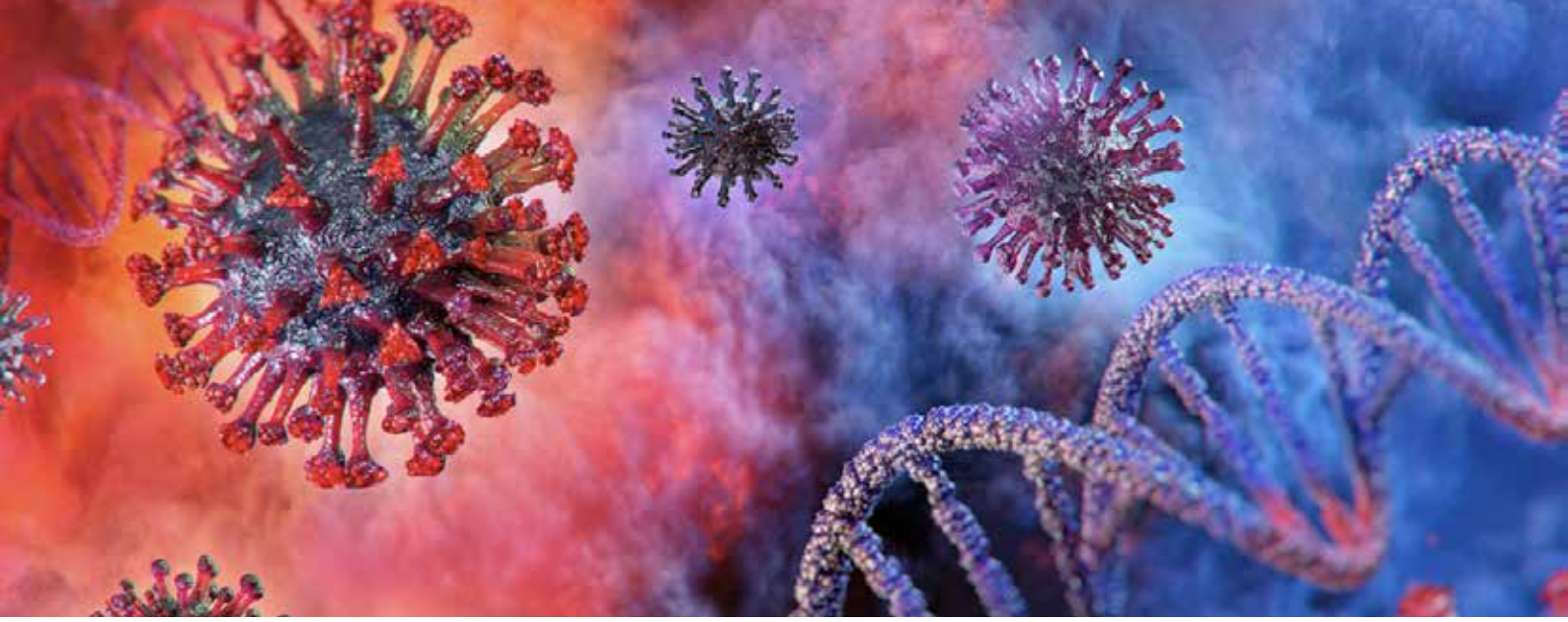
Sevgili çocuklar sizinle dertleştirdim biraz. Siz doğanın yaşamınızda ne kadar önemli olduğunu biliyorsunuz. Üstelik gelecek yıllarda siz yaşayacaksınız. Bu nedenle büyüklerinizden çok sizinle konuşuyorum. Onlara bildiklerinizi anlatın ve araştırmaya devam edin. Sizi seviyorum Hasan, Ekin, Elif, Gülnaz, Neriman, Osman, Ebru, Aslı, Dilge, Ege, Sıla, Ayşe, Mert, Oya, Elif, Dilek, Yusuf... söylemediklerimi de siz ekleyin. Bütün çocuklara denizler kadar kocaman sevgiler iletelim.

Biliyor muydun?



Sülbiye Yıldırım

MİKROPLARIN DÜNYASI



Corona Virüsü görünümü

2019 yılının Kasım ayında, Çin'de ortaya çıkan bir virüs yeni bir hastalığa sebep oldu. Bu hastalık 2020 yılının başlarında da bütün dünyaya yayıldı. Bulaşıcı olan hastalığa Covid-19 ismi verildi. Dünya Sağlık Örgütü 2020 yılının Mart ayında, dünyanın her yerinde görülmeye başlanan bu hastalığı pandemi olarak ilân etti.

İki yıldır birlikte yaşadığımız Covid-19 hastalığı yüzünden karantinalar yaşandı. Büyükler işlerine, çocuklar okullarına gidemediler. Uzaktan eğitim, uzaktan çalışma hayatı gibi yeni oluşumlara tanık olduk. Bu oluşumlar bilgisayar ya da tabletleri günlük yaşamımızın vazgeçilmez aracı yaptı. Bu araçlar biz çocukların okulu oldu. Öğretmenlerimiz ve sınıf arkadaşlarımızla ekranlarda buluşup ders yaptık. Çoğu zaman anne ve babalarımız da çalışmalarını bilgisayarlar aracılığıyla sürdürdüler. Bütün bunların yanında Covid-19 günlük

yaşamımızda birçok yeni alışkanlıklar yarattı. Dezenfektanlar ve maskeler vazgeçilmez malzemeler olarak kullanım alışkanlıklarımız arasına girdi. Pandemi, karantina, mikrop, bakteri ve en çok da virüs sözcükleri konuşmalarımızın ayrılmaz parçası oldu. İsterseniz, yaşantımızda birçok değişikliklere yol açan hastalıkla birlikte sürekli duyduğumuz bu sözcüklerin ne anlama geldiğine bir bakalım. İlk olarak pandemi sözcüğünden başlayalım.

Pandemi, dünyada çok geniş bir alanda, aynı zaman diliminde, birden fazla ülkede veya kıtada etkisini gösteren hastalıklara denir. Bulaşıcı hastalıkların sebep olduğu pandemiyle amaç, hastalığın yayılmasını önlemektir. Birleşmiş milletlere bağlı olan ve toplum sağlığıyla ilgili çalışmalar yapan Dünya Sağlık Örgütü (WHO) pandemiye karar verir ve uygulanmasını ister.



Çeşitli bakterilerin görünümü

Karantina ise bulaşıcı hastalığı kontrol etmek için kullanılan bir yöntemdir. Hastalık şüphesi taşıyan insanları belirli bir süre diğerlerinden ayrı tutma işlemidir. Karantina bir okul, bir mahalle, köy, gemi, liman gibi sınırlı bölgelerde bulunan ve hasta olduğu düşünülen kişiler için uygulanan, ayırma, yalıtma işlemidir. İnsanların bu alanlara giriş çıkışı yasaklanır ya da belli koşullarla yapılır. Bazen de hasta olduğu düşünülen ya da hasta olduğu kesinleşen tek bir kişiyi sağlıklı olanlardan ayırarak karantina uygulaması yapılır. Toplum hastalıktan koruma yollarından biridir.

Mikrop ya da mikroorganizma ise ancak mikroskopla görülebilecek kadar küçük olan canlıların genel adıdır. Bakteriler ve virüsler de birer mikroorganizma ya da mikroptur.

Bakteriler tek hücreli, çok küçük canlılardır. Hemen her yerde yaşayabilirler. Yaşamak için mutlaka bir canlıya gereksinim duymazlar. Dağların tepelerinde, okyanusların diplerinde, dünya kabuğunun derinliklerinde bulunurlar. Canlı, cansız her şeyin yüzeyinde yaşayabilirler. Bazıları hastalık yapar, bazıları ise yaşamımızı kolaylaştırır, yararlıdır.

Vücudumuzda yaklaşık bir trilyon bakteri yaşar. Onlar, her gün cildimizden pul pul dökülen on milyar hücre ile beslenirler. Her bir gözenegimizden dışarı sızan yağları ve canlandırıcı mineralleri tüketirler. Yani insan bedeni bakteri için bir yaşam kaynağıdır. Bakteriler bizim bir parçamız sayılır. Yararlı bakteriler bağışıklık sistemimizi güçlendirir. Besinlerin sindirilmesine

bağırsaklarımızda yaşayan bakteriler yardımcı olurlar. Ayrıca atıksu arıtımında, yoğurt ve peynir yapımında, ekmeğin mayalanmasında en büyük yardımcılarımızdır. Bütün bu yararlarının yanında kolera, veba, şarbon gibi hastalıklara yol açan bakteriler de vardır. Hastalık yapan bakterileri öldürmek için antibiyotik kullanırız.

Virüsler ise bakterilerden farklı olarak yaşamak için başka bir canlıya gereksinim duyan cansız varlıklardır. Canlı hücrelerinde çoğalabilirler ve enfeksiyon (hastalık) yaparlar. Yaşamalarını sağlayan canlı varlıklara konak denir. Virüsler bulaştıkları konaklarda kendilerini çok hızlı çoğaltabilirler, çok hızlı başka konaklara bulaşabilirler. Canlı olmayan yüzeylerde çok kısa sürede, birkaç saat ya da birkaç gün içinde, parçalanarak yok olurlar.

Virüsler bakterilere göre çok daha küçüktürler. Bakterileri mikroskop yardımıyla görebiliriz hatta bazılarını çıplak gözle bile görebiliriz. Virüsler ise mikroskopla bile görülemeyecek kadar küçüktürler. Onları görebilmek için elektron mikroskobu gibi daha gelişmiş, güçlü mikroskop kullanmak gerekir.

İnsan yaşamının bir parçası olan mikroorganizmaların ya da yaygın ismiyle, mikropların zararlı olanlarından korunmak çok kolaydır. Çevre ve beden temizliğine dikkat etmemiz, ellerimizi iyi yıkamamız, spor yapmamız, bağışıklık sistemimizi güçlü tutmamız yeterlidir.



Betül Kotan Atak

BULUNMAYI BEKLEYEN DÜĞME

Düğme, üzerine kar gibi yağın toz taneciklerinin altında titriyordu. Başına gelenleri düşündükçe “Ah” edip duruyordu. Kaç gün öncesinden belliydi kopacağı, düşüp kaybolacağı! Defalarca uyarılmıştı iplik “Artık seni tutamıyorum,” diye ama kimden yardım istesin? Çaresiz, sonunun gelmesini beklemişti ve işte pat diye düşüvermişti yere. Yuvarlanmış, yuvarlanmış ve kendini dolap altında bulmuştu.

Burası soğuk ve karanlıktı. Aralıktan incecek bir ışık sızıyor, milyonlarca toz tanesi o ışığın altında sessizce dans ediyordu. Düğme, bu karşılama gösterisini büyülenmişçesine izledi. “Ne mükemmel bir kapanış sahnesi,” diye mırıldandı. Titremesini durdurmaya çalışarak, “Daha önce hiç üşümemiştim. Sanırım sonum geldi,” diye mırıldanmaya devam ediyordu ki bir ses sızlanmasını yarıda kesti,

“Her son yeni bir başlangıçtır ve her başlangıç biraz zordur. Bu yüzden üşüyorsun. Alışmak için kendine zaman ver.”

Düğme şaşkınlıkla sesin geldiği yöne çevirdi gözlerini. Bakındı, bakındı... Bakındıkça gözleri karanlığa daha çok alıştı. Sonunda, köşeye yaslanmış bereyi gördü, tanıdı. Geçen kış Kerem’in başından hiç inmemiş, yaz gelince ortadan kaybolmuştu.

“Ne zamandır buradasın?”

“Koca bir sonbahar, ilkbahar ve şimdi de yaz,” diye yanıtladı bere.

Düğme, bere ile konuşurken, yalnız olmadıklarını hissetti. Karanlığın içinde gözlerini şöyle bir göz gezdirdi. Sonunda etrafına kokular yayan kirli çorabı, Kerem’in ilk kalemmini ve kırmızı arabayı gördü. Hiç birinin yokluğunu şimdiye kadar fark etmemişti.

“Benim de yokluğumu fark etmeyecekler,” diye düşündü.

“Kerem’in minik parmaklarını özledim ve annenin şefkatle beni iliklemesini... Ne çabuk bitti her şey...”

Bere, “Hişşt! Sızlanma,” dedi, “Biten bir şey yok. Sadece bir oklava operasyonuna ihtiyacın var. Ama ne zaman olacağı hiç belli olmaz. Beklemelisin.”

Beklemek mi? Ama ne kadar? Dışarıda güneş doğuyor, batıyor, bir koşturmacadır sürüp gidiyordu. Ya dolap altında? Sadece toz!

“Buradan hemen çıkmak istiyorum!”

Kirli çorap, utangaçça araya girdi,

“Ben çıkmak istemiyorum. Öteki tekimi çoktan çöpe atmışlardır. Hem çok zaman geçti, Kerem’in ayakları kocaman olmuştur.”

Kalem de lafa karıştı,

“Ben de bulunmak istemiyorum. Baksanıza kalemıraş beni aç aça ne hale getirdi. Minnacık kaldım. Bir işe yaramam artık.”

“Ama Kerem seni çok severdi,” dedi düğme.

Kırmızı araba tutamadı kendini,

“Aman o kadar da iyi bir şey değil çok sevmek. Bak bana! Kerem ve abisi sürekli benim yüzümden kavgaya ederdi.”

“O bile buradaysa hiç şansım yok,” diye düşündü düğme ve isyan etti, “Unutulmak ne kötü bir şey, eksikliğini hissedilmemesi, peşine düşülmemesi... Hepimizin sonu geldi.”

Bere sakindi,

“Bırakın karamsarlığı. Evet, kaybolduk ama henüz sonumuz gelmedi. Zamanı geldiğinde bizi bulacaklar ve ne kadar önemli olduğumuzu hatırlayacaklar. Umudunuzu kaybetmeyin.”

Berenin sözleri rahatlatmıştı düğmeyi. Yalnız olmadığına sevindi. Sabırla bekledi, bekledi. Böylece günler geçti. Dansı sona erdiğinde

döne döne aşağıya inen ve üzerine konan toz tanelerine inat umudunu hiç yitirmedi. Ah bir de şu zıplayan top olmasa! Top, Kerem'in elinde hoplaya zıplaya ne zaman dolap önüne denk gelse, bizim kaybolmuşlara şımarıkça göz kırpyordu. Düğmenin her seferinde içi gidiyordu ama işte kurtuluşları da o zıplayan top sayesinde oldu. Bir gün yuvarlana yuvarlana dolabın altına kaçtı ve Kerem annesinden yardım istedi, "Anneeee! Topum dolabın altına kaçtı!"

Bere, "Oklava operasyonu başlıyor," diye fısıldadı. Dolap altındakiler, heyecanla beklemeye başladı. Onlar bekleyedursun anne elinde oklavayla odaya geldi. Oklava bir içeri girdi, bir dışarı çıktı, her seferinde bir kalıp tozu da beraberinde getirdi. Böylece bizim kayıp eşyalar bir bir açığa çıktı. Aman Kerem için ne büyük eğlence kayıp eşyaları bulmak!

Hepsi bulunmaktan memnundu. Kalem, kalemlige, arkadaşlarının yanına yerleştirilmişti. Küçülmüş olması onu değersiz kılmamış, aksine saygıyla karşılanmıştı. Kırmızı arabanın da keyfi yerindeydi. Kerem ve abisi paylaşmayı öğrenmiş, kavga çoktan sona ermişti. Çorap, eşiyile buluşmuş, birlikte başka bir minik ayağa hediye edilmişti. Bere ise çoktan kışlıkların arasındaki yerini almıştı.

Düğme, dışarıya çıktığında tedirgindi. Sonuçta öylesine bir düğmeydi. Bir oyuncak değildi ve hiçbir özelliği yoktu. Belki yerine çoktan başka bir düğme dikilmişti bile. Oysa hiç de korktuğu gibi olmadı. Kerem onu görür görmez tanıdı.

Hay aksi, öykü en heyecanlı yerinde bitti. Sonrasında neler olduğunu merak edeceğiz.

Kerem'in yerinde olsaydın, kaybettiğin düğmeyi bulunca onu ne yapardın?

Kerem ondan vazgeçmiş midir?

Sence annesi o düğmeyi bir şekilde değerlendirmiş midir?

Sen bir düğme olsaydın ve kaybolup bulunsaydın sana nasıl davranılmasını isterdin?

Bir eşyanı kaybettiğin oldu mu hiç? Onu bulduğun zaman neler hissettin, yazmak ister misin?

"Unutulmak" konusunda düşünüp duygularını yazmak ister misin?

İki kumaş parçasını birleştirmekle görevli olan düğme, sence başka hangi amaçlarla kullanılabilir?



Gülnaz Çağlayan

HAKLARIM VE BEN BİR BÜTÜNÜZ!



Neden haklarımız vardır?

Geçen gün kulaklığımdan Şubadap melodileri yükseliyordu. Bakın ne diyordu?

“Satır satır yazıyor içinde kitapların,
Oku oku bitmiyor hakları çocukların.”

Bu kadar çok hakkımız olabilir mi? Ne kadarını biliyoruz? Ne kadarını uygulayabiliyoruz? Haydi hep birlikte haklarımıza bir göz atalım.

Hakları incelemeden önce ne olduğunu, ne zamandan beri uygulandığını ve ne işe yaradığını konuşmakta fayda var.

Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi Türkiye’de ve Dünya’da yaşayan tüm çocukların yani bizlerin çocuk olma kaynaklı sahip olduğumuz hakları içermektedir. 1920’li yıllarda Eglantyne Jebb adlı bir İngiliz kadın tarafından ilk defa dile getirilmiş. O zamanlarda çocukların haklarını düşünmek ne ileri bir görüş! Birleşmiş Milletler’de 20 Kasım 1989 yılında Türkiye’de ise 1990 yılında Çocuk Hakları Sözleşmesi imzalanmıştır. Bizim ülkemizde 1995 yılından beri uygulanmaktadır. 20 Kasım günü bu nedenle Çocuk Hakları Günü olarak kutlanmaktadır.

Aslında çok basit! Bu haklar sayesinde korunmamız, daha iyi koşullara yaşayabilmemiz, sağlıklı olabilmemiz ve kendimizi özgürce ifade edebilmemiz hedeflenmektedir.

Öncelikle on sekiz yaşına kadar hepimiz çocuk sayılırız. Bu süreçte sağlıklı koşullarda yaşama, büyüme ve gelişme hakkına sahibiz. Dünyanın neresinde yaşadığımızın, hangi dili konuştuğumuzun, hangi dine inandığımızın, cinsiyetimiz hiçbir önemi yok. Hepimiz çocuğuz!

Dünyaya geldiğimizde ailemiz bize bir isim verir. Çünkü doğduğumuz andan itibaren bir isme sahip olma hakkımız var. Bununla birlikte bir kimliğimiz de olmalı. Bir ülkenin vatandaşı olmaya hakkımız var.

Bizi ilgilendiren her konuda fikrimizi söyleyebiliriz. Hiç kimse bize zorla bir şey yaptırılmaz. Çünkü düşüncelerimizi özgürce ifade etmeye hakkımız var. İster resimle, ister yazı yazarak, ister şarkı söyleyerek. Dikkat etmek gereken küçük bir nokta daha var ki o da düşüncelerimizi ifade etme şeklimiz. Karşımızdaki kişiyi hiçe sayan, saygısız bir



Eglantyne Jebb

tutum sergilememiz doğru sayılmaz. Bunu unutmamak lazım.

Hepimiz mutlu bir aile ortamında yaşayamayabiliriz. Böyle durumlarda devlet bizleri koruma altına almalı. Yani devlet tarafından korunmaya hakkımız var.

Sağlık hizmeti almaya da hakkımız var. Yaşadığımız ülke bu konuda da görev almaktadır. Sağlıklı kalabilmek için beslenme hakkımızı da eklemekten olmaz.

Vee tabii ki de eğitim almaya hakkımız var. Okuma, yazma bilmek hepimizin hakkı. Okula gitmek hem eğlenmek hem öğrenmek.

Her zaman ders çalışmak da olmaz elbette. Oyun da oynamak lazım. Peki bunun bir hak olduğunu biliyor muydunuz? Evet evet... Oyun oynamaya hakkımız var. Her gün temiz hava alarak vücudumuzu hareket ettirmek ve arkadaşlarımızla mutlu olmaya hakkımız var.

Haklarımız say say bitmiyor gerçekten. Ya haklarımız hiçe sayılıyorsa o zaman ne yapmalıyız? Ya da bir arkadaşımızın haklarının ihlal edildiğini görüyorsunuz, arkadaşımız da bunu söylemeye çekiniyor. O zaman ne yapmalısınız? Sizin için çok güzel bir video buldum. Youtube'tan "Hak İhlallerine Karşı Ne Yapabilirim?" videosunu izleyerek yeni bilgiler edinebilirsiniz.

İzleyebileceğiniz ve okuyabileceğiniz de bazı

kaynaklar önermek istiyorum. Hem eğlenceli hem akılda kalıcı.

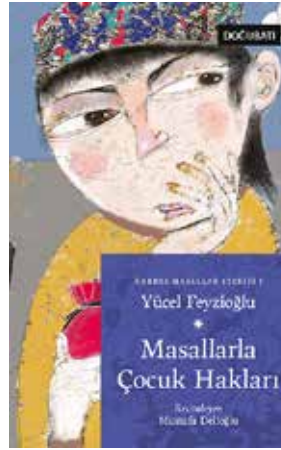
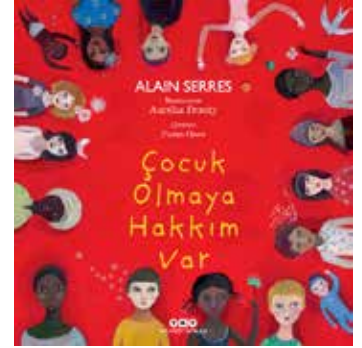
İşte videolar;

Çocuk Hakları Nelerdir?

Çocuk Hakları Sözleşmesi Animasyon Filmi

Çocuk Hakları Animasyonu

İşte kitaplar;



Haklarım var! Biliyorum! Farkındayım!

Haklarım ve Ben Bir Bütünüz!

Bir sonraki sayıya kadar ARAŞTIRMACA'da kalın ==))

R. Başak
Fındıkçioğlu

Osman Torun



"HAYALİME RENK VER" DİLER!

Ümit Hakan Karakaya, yaklaşık bir yıl önce yedi yaşındaki kızının oyuncakları ile başladığı oyuncak kütüphanesi yolculuğunda bağışlarla beş bin oyuncuğa ulaştı.

Hayalime Renk Ver Derneği'nin Ankara'da kurduğu Oyuncak Kütüphanesi'ne gelen çocuklar, burada ücretsiz bir şekilde oyuncaklarla oynuyor, istedikleri oyuncakları da kendileri için alabiliyor.

Çocuklar artık oynamadığı oyuncakları kütüphaneye bağışlayabiliyor. Oyuncaklar, bakım ve dezenfekte işleminden geçiriliyor. Bir kısmı kütüphanede kalırken bir kısmı da dezavantajlı mahallelerde yaşayan çocuklara dağıtılıyor.

Hayalime Renk Ver Derneği'nin hedefleri arasında oyuncak kütüphanelerinin sayısını artırmak, çocuklara bisiklet ulaştırmak da var. Ayrıca kadınlara iş imkânları yaratmak, geri dönüşüm malzemeleri ile oyuncak atölyeleri düzenlemek, farklı şehirlerdeki çocuklara sinema ve tiyatro gösterileri yapmak için çalışmalarını devam ettiriyor.

Arılar Sayıları Öğrenebiliyor



Arılar üzerinde yapılan araştırmalarla çok zeki canlılar olduğu pek çok kez ispatlandı.

Arılar; özel danslar sayesinde yemeğin ne kadar uzakta olduğunu ve hangi yönde olduğunu birbirlerine söyleyebilirler. Dörde kadar sayabilirler, "sıfır" fikrini anlayabilirler. Hatta toplama ve çıkarma için eğitilebilirler. Şimdi, yeni araştırmalar arıların tek ve çift sayılar arasındaki farkı söylemek için eğitilebileceğini gösteriyor.

Avustralya'daki bilim insanları, arıları tek ve çift rakamları ayırt etmek için uzun süren çalışmalarla eğittikten sonra yüksek sayılarda da çalışmalara başladılar.

Bilim insanları, araştırmaları, arı beyinlerini incelemenin daha iyi ve daha hızlı bilgisayarlar yapmayı öğrenmemize yardımcı olabileceğine inandıkları için yaptıklarını söylüyorlar.



Burçak Temel

Oynamaca



BENİMLE OYNAR MISIN?

Merhaba genç oyun arkadaşlarım, Geçtiğimiz iki yıl hepimiz için zor ve hareketsiz geçti biliyorum. Bu süreçte çeşitli uzaktan oyunlar oynamak eğlenceli olsa da; tam olarak ihtiyacımızı karşılamadı değil mi? Evet sizi çok iyi anlıyorum, çünkü ben de öyle hissediyorum. Oyun arkadaşıma dokunmadan “Elim Sende” nasıl oynanılır ki! Neyse ki her şey yoluna girmeye başladı. Eee ne duruyoruz, o zaman koşturmacalı, takımca oynanan oyunlar gelsin değil mi?

SAKIN TOPU DÜŞÜRME!

Yaş Grubu: 7 yaş ve üstü

Süre: 5-10 dakika

Araç: Bir Top veya peluş bir oyuncak

Lider ve katılımcılar ayağa kalkarak bir çember oluşturulur. Elinde top/oyuncak tutan kişi ismini söyler ve göz kontağı kurduğu etkinlik arkadaşının ismini söyleyerek ona atar. Top yere düşmemeli ve herkesin elinde 3 saniyeden fazla durmamalıdır. Lider oyunu 1-2 tur dönene ve herkese top gelene kadar oynatır.

ZİP ZAP ZUMBA

Yaş grubu: 4 yaş ve üstü

Süre: 10 – 15 dakika

Oyuncular çember şeklinde ayakta durur. Bir oyuncu seçilir ve o oyuncu ortaya geçer. Ortadaki oyuncu, çemberdeki bir kişiyi gösterip “zip” dediğinde, gösterilen oyuncu solundaki kişinin, “zap” dediğinde sağındaki kişinin ismini söylemesi gerekir. Eğer ortadaki oyuncu “zumba” derse, çemberdeki herkes yer değiştirir. Yeni oluşan çemberle oyuna devam edilir. Yanılan oyuncu ortaya geçer.

KI PIR TI

Şimdi sosyal medya da kıpır kıpır...

KIPIRTI Çocuk sosyal medyayı da kıpırdattı. Bizi sosyal medya hesaplarımızdan takip edebilir, dergimizdeki etkinlikleri paylaşabilirsiniz. YouTube kanalımızdan dergi içeriğindeki konularla ilgili videoları izleyebilir, öyküleri sesli dinleyebilirsiniz.

Bizi takip edin, kıpır kıpır yaşayın...



www.eksi18edebiyat.org

www.kipirticocuk.com

kipirticocuk@gmail.com



Kıpirticocuk



kipirticocuk



Kıpirticocuk